

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, június 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az állami tisztviselők helyzete.**
- A képviselőház ülése.**
- Aradi ember szereplése az Egan-ügyben.**
- Olasz mese Ferenc József királyról és Albániáról.**
- A szökött katona.**
- Börtönből az örültek házába.**
- Unthan, a szellemes lábiró.**
- Az aradi polgári fuikola zászlója.**
- Véres merénylet a palinkásboltban.**
- Szerelmi dráma.**
- Eltémetett munkások.**
- Tárca: Spanyol földön.** Irta: Jászai Rezső dr.
- Csarnok: Utvesztőben.** Irta: Hevesiné Sikor M.

Az állami tisztviselők helyzete.

Arad, június 20.

Hogy a családos magyar állami tisztviselők legnagyobb része ma már nemcsak szükségét érez, hanem napról-napra nyomorog; eltagadni nem lehet s kérdés tárgya csak az, hogy a létező bajon mi módon lehet segíteni. A kormány, miután az államháztartás nem engedi meg, hogy a tisztviselők jogosultnak elismert igényei a közel jövőben, sőt talán hosszú évek múlva is, kielégítést nyerjenek, a helyzet javítására a következő módokat jelöli meg:

Az 1893: IV. törvények keretén belül minden lehető megtéssék, mely a tisztviselők helyzetén javítani képes.

Tartózkodni kell oly törvények alko-

tásától, amelyek új tisztviselői apparátusokat tesznek szükségessé.

A társadalom ama rákfenéje, hogy mindenki anyagi erejét felülmúló módon él és költekezik, kiirtassék.

A tisztviselők száma redukáltassék, s ez lesz a helyzet javításának legbiztosabb módja.

Ami az első helyen említett orvoslási módozatot illeti, miután az 1893. évi IV. törvények, amint ezt maga az elnevezése is mutatja, csak a tisztviselői illetményeket rendezte, de azokat nem javította meg, annak keretén belül egyesek helyzetén némileg javítani lehet ugyan, de ezzel a tisztviselői kar nagy tömegén segítve egyáltalában nincs.

Eppen így egyáltalában nem jöhet számításba a második módozat sem. Mer az élet szükségletei elől az állam el nem zárkozhatik, s az általános közigazgatási, az egészségügyi s a rendőri adminisztrációnak államosítása kikerülhetetlen. Addig is, amíg ez megtörténik, az adminisztrációk körében a személyzetnek jelentékeny szaporítása és illetményeinek javítása elől, amik nagyon jelentős összegeket igényelnek, elzárkozni nem lehet.

Igazsága van a kormánynak, midőn leplezetlenül rámutat társadalmunk ama nyílt sebére, hogy erőnk felülmúló módon élünk és költekezünk. Csakhogy, amint alább rátérni fogok, a bajnak nem ez az egyedüli és legfőbb kuforrása, mert ma számtalan oly tisztviselő is nyo-

morog, aki erején felül nemcsak sohasem költekezett, de a legnagyobb számtással s a legtakarékosabban élt.

Ami már a negyedik módozatot illeti, hogy tudniillik a tisztviselők száma redukáltassék s az ilyképp felszabaduló összeg a többi tisztviselők illetményeinek javítására fordítottassék, ez kétségtelenül oly orvosság, amely feltétlenül radikális javulást idézhet elő, olyannyira, hogy a megmaradó tisztviselők helyzete alig-alig hagyhat fenn kívánnivalót, mert való az, hogy az állam tisztviselőire háramló összes munkát azoknak $\frac{2}{3}$ -ad (kétharmad) része minden nehézség nélkül képes elvégezni és pedig jobban és gyorsabban, a mint ez ma történik.

Részemről mindamellett a bajnak kuforrását az előléptetési viszonyok szerfölött kedvezőtlen voltában és abban látom, hogy a tisztviselők saját sorsuk iránt közömbösek, hogy ne mondjam, kétségbeesettek. A hivatalnok, a sok gond elfásítván őt, képtelen arra, hogy sorsának jobbra fordultán saját erejéből is igyekezzen segíteni. Hanem mindent csak az államtól remél, mely pedig arról nem gondoskodott, hogy ha az egész életét, munkásságát az államnak szentelő tisztviselője, vagy családja súlyosan megbetegszik s a gyógyítási költséget nincs miből fedezni, ez a szolgálatadót terhelje.

Ezeket segíteni lehetséges úgy, ha a kezdő állások oly dotációval láttatnak el, melyből a mindennapi életszükséglet, ha-

TÁRCA.

Spanyol földön.

Irta: dr. Jászai Rezső.

Ha valamely lelkes spanyolbarát vagy szenvedélyes utazó tanácsot kérne tőlem, vajjon érdemes-e a spanyol földet bekalandozni, úgy azt válaszul az én válaszom: ha aránylag kevés látnivalóért nagyon sok kényelmetlenséget még több bosszúságot hajlandó elviselni s mind ezt még méregdrágán megfizetni, úgy csak menjen el s tanuljon önmaga történetén; de ha szenvedélye nem ragadja magával visszatarthatatlanul, inkább maradjon meg illuziói légvárában, mely üde, ragyogó és gyönyört hozó, amíg a valóság keze egy sujtással halomra dönti.

Micsoda káprázatos illuziókkal, micsoda lelkesedéssel és jó kedvvel indultunk mi is ennek az utnak — és az illuziókból a valóság rongyai, a lelkesedésből gunyoros szájalom. A jó kedvből örökös méregevé lett. A szépnek és érdekesnek, mit láttunk, drága volt az ára. Lebeszéltem azért senkit sem akarok és nem is tehetném. Ugy van az ember az ilyesmivel, mint a házassággal. Akik benne vannak, rendszerint azt mondogatják azoknak, akik kívül vannak, hogy nem érdemes a szabadságról lemondani. Hanem azért a megtanácsolt legénynek egyszer mégis csak úgy fogják megpróbálni

az állítólagos szolgálatot, mint maguk a tanácsadók.

A mizériáknak nem megvetendő sorozata ott kezdődik, amidőn az ember a spanyol határállomásra, Irunba ér. A conductor hivatalos igazsága szerint itt harmadfél óráig kellett volna maradnunk. Elegendő idő, hogy podgyászainkat vizsgálat alá vessük és kényelmesen megebédeljünk, mert a francia vasutak dícsérendő sietése miatt Lourdestól eszéken Irunba jóformán le sem szállhatunk. Mily keserves volt a családásunk. A vonat félóra múlva indul és pedig visszavonhatatlanul, mert ez rapid, vagy express, mely hetenkint kétszer közlekedik Madridig.

Szombat lévén, okvetlenül mennünk kell, hogy a vasárnapi bikaviadalt el ne szalasszuk. Más vonatban úgy sem lehet megbizni, mert lehet, hogy megy a jelzett időben, — egy-két óra különbség itt nem különbség — lehet, hogy nem megy, ha nem lesz elegendő utasa. Kijelentem ünnepélyesen, hogy bárkinek és bárminnek inkább adok hitelt, ha mindjárt az abszurdum határáig is vezetne, mintsem a spanyol conductornak. Meg kellett váltanunk a méregdrága jegyet és énes gyomorra expressre szállni, melyen étkezést és kocsinak se hirt, se hamva. Csak Valladolidban tudtunk hamarosan megvenni egy adag vegyes hideg húst, mely bár nagyon szokatlan ízű volt, s amelyre nem mertünk volna megesküdni, hogy számársonkát eszünk, mert ez itt közönséges, mégis jól esik vala éhező gyomorunknak. Nem is jutot-

tunk más eledelhez, mint számár és öszvértejhez, egész Madridig. Mielőtt ide érnék, lévén még mindig élénk emlékezetemben ez az üres szomorú ut, kiadom mérgemet; leírom a mizériális spanyol vasutakat a maguk mivoltjában és nem nagyításban.

A vonatok közt megkülönböztetjük az express, vagy rapid gyorsvonatot. Az expressen csak első osztály van, a mi már magában vonaton csak első és másod osztály s így a másodosztály helyen utazik a csöcselék is. Az árak nagyon drága, méregdrága. Azért oly kevés az utas ebben a koldusországban. Irunból Madridig fizettünk egy jegyért hatvan koronát, pedig az ut nem messzebb, mint Bpesttől Brassóig.

Ezt mi másodosztályú személyvonattal sokkal gyorsabban és kényelmesebben megtesszük 12 koronáért.

A drágaság és mondjuk meg az igazat, a svindli nyitja az, hogy az összes spanyol vasutak egyes társaságok kezében vannak, angolok, franciák-kezeben. Az állam maga oly szegény, a közlekedésügyet nem veheti kezébe s ha akarná is, még vagy ötven esztendőig szerződés szerint a társaságoké a vasut. Ezek pedig ugyancsak kiaknáznák a spanyol nép együgyűségét és pénzbeli tehetetlenségét. Minden 100—200 kilométer távolságban új társaság dominál. Egyik-másik jól megfér egymás szomszédságában, mások a legnagyobb ellenségek, legnagyobb kárára az utazóknak. Ezért

bár szűken is, de fedezhető, az előléptési viszonyok kedvezőbbé tételnek és az állam gondoskodik arról, hogy a betegség vagy egyéb csapás által sujtott tisztviselőnek megfelelő segély legyen nyújtható és ha másfelől az állam kényszeríti a tisztviselőket, hogy saját jóvoltuk előmozdításán erejükhez mérten önmaguk is munkálkodjanak.

A kezdő állásoknak magasabb dotációval ellátása s az előléptetési viszonyoknak kedvezőbbé tétele az állampénztár nagyobb mérvű megterhelése nélkül lehetséges, mert minden ügykörben, a mint az adminisztráció egyszerűsített, már ma megszüntethető annyi állás, a mennyinek javadalma nagy részben elégséges a kezdő állások dotációjának felemelésére s egyzersmint arra, hogy a magasabb állások mérsékelten szaporíttassanak, a mikor aztán az előléptési viszonyok is azonnal kedvezőbbek lesznek. Így történt ez a pénzügyminiszteriumban, hol az összes segédfogalmazói állásokat beszüntették, a nélkül, hogy ez az ügymenet hátránya lett volna s anélkül, hogy ezáltal az állampénztár nagyobb mérvben megterhelte volna.

Ez idő szerint mindegyik tárcának költségelirányzatában jutalom és segélydíjak címén bizonyos összeg fel van véve. Ha e segély-díjak a lehetőségig felemeltetnek s gondoskodva lesz arról, hogy a segélydíjak oda adassanak, a hol azokra igazi szükség van: a tisztviselők helyzetén már ezáltal is lényegesen segítve lesz. A családos tisztviselőknél nagyot lehet segíteni, ha az állam a gyermekek neveltetésének megkönnyítése céljából, úgy a mint ez az Államvasutaknál már eddig is megtörtént, internátusokat állít fel, — továbbá ha az erre fordítható összegek (mint egyes bírságpénzek, fel nem vett bírói letétek, fel nem vett nyereségek, talált pénzek, tárgyak, vállalkozók elvesztett bánatpénzei stb.) felhasználásával, a mint most a jövedéki bírságpénzekkel történik, ösztöndíjakat alapít.

Végül a helyzet az állampénztár nagyobb megterhelése nélkül is javítható

lenne, ha arra való tekintettel, hogy a lakásbér a családos tisztviselőre mindennél súlyos teherként nehezedik, a lakáspénzek egy ugyanazon helyre két fokozatban állapíttatnak meg, s kimondatnék, hogy a gyermekekkel bíró tisztviselők a magasabb lakáspénzben részesítendők.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház a nyári szünet előtt még négy törvényjavaslattal és két jelentéssel fog végződni. A négy javaslat a következő: A hét éven felüli gyermekek ápolásáról; a városi és községi fogyasztási adók rendezéséről; az utólagos fizetésekről a közös kiadásoknál és végül a koronaörök választásáról szóló törvényjavaslatok.

A képviselőház gazdasági bizottsága. Percel Dezsőnek, a Ház elnökének elnöklésével ma ülést tartott, melyen Csávossy Béla háznagy, Molnár Antal bizottsági jegyző és előadó, Bausznera Guido, Buzáth Ferenc, Dániel Márton és Oláh József bizottsági tagok vettek részt. A bizottság mindenekelőtt megállapította a képviselőház 1902-ik évi költségvetésének az előirányzatát, a mely további eljárásra átküldetett a pénzügyminiszterhez annak a kiemelésével, hogy az állandó országház épületébe a jövő év folyamán történő átköltözködés a Ház költségvetésében előreláthatólag több rendbeli változást fog maga után vonni, a melyeknek preliminálására azonban ma még nem rendelkezik a bizottság támpontokkal. Azután több rendbeli előleg és segélykéres iránti folyamodást intézett el a bizottság, végül pedig a háznagy és főigazgatói számadásokat megvizsgálásra és jelentéstételre kiadta Molnár Antal előadónak.

Aki senkinek sem kell. Ismét Bartha Miklóról szól az ének. Kerület-kereső siralmas vándorlása közt bekopogtatott Kassára is, hátha sikerülne egy parázs mandátumra szert tennie. Azonban sehol sem kell, így tehát Kassán sem, a honnan éppen a napokban adták ki az utját a „Hazugságok“ irójának, hogy folytassa tovább utját a kerületkeresés nagy országutján, fülében az ahaszeri szóval: Tovább, tovább!

külsejű alakok. Az állomásokon is alig lát az ember egy-egy ügyelgő alkalmazottat, de lát elég egyéb lődörgő alakot, kik csak arra leselkednek, mit lehetne hamarosan elemelni, vagy melyik utast lehetne jobban megszarnolni. Mert amily szerénységet fejtenek ki, hogy az ember pakkját kezükbe ragadják, oly szemtelenül veszekeszenek a viteldiért, mert tarifájuk csak az, hogy ki mennyit bír kierőszakolni. — Barcelában van tarifájuk, de itt is jobb volna, ha nem volna. Egy peseta a díj, hozzá a perronjegy összesen száznusz fillérbe került podgyásunk!

Ezek az állomások pedig kicsinyek, szűkek, kopottak és szegényesek. Ha husz harminc embernél több ülne hozzá az ebédhez és vacsorához, már azokat nem tudnák kiszolgálni. Hát még a bakterházak! A mi bakterjeik valóságos palotában laknak spanyol kollegáinkhoz képest. Házikóik száználmas viskók, alig tér meg benne két három ember, meszelést nem láttak csak egyszer életükben, a hármisan rakott cseréptető alatt oldalfalaik csak úgy roskadoznak, de ha ez a nehézség nem volna rajtuk, elhordaná őket a szél. Vannak bakterházak, melyek csak szalmával befödött földbe vágott lyukak. Rongyos asszony vagy félmeztelen gyermek áll ki a kis vörös ronggyal: ez fogadja, ez menesztí a vonatot. Es ilyes jelenetek a fővonal mentén vannak az express utján.

Ami a belső elhelyezést illeti, az kritikán aluli. De sokszor visszaohajtottuk a mi vasut-

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 20.

Ma három szónok vett részt a vitában: Kossuth Ferenc, Horánszky Nándor és Széll Kálmán. Horánszky igyekezett megcáfolni az ellenzéki támadások jogosultságát, a miniszterelnök pedig a büntető parancsra vonatkozó módosításokat ismertette.

Azután kevés kivétellel az egész ház elfogadta általánosságban a javaslatot s aztán még inkább megritkult sorok előtt kezdtek bele a részletes tárgyalásba.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Percel Dezső.

A kormány részéről jelen van: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor, Wlassics Gyula, Cseh Ervin.

Neményi Ambrus bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését.

Kola János előadó javaslatára a ház kimondta, hogy nem ad felhatalmazást a kolozsvári kir. ügyésznek egy szegény oláh beperlésére, aki a képviselőházat állítólag megsértette.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Pader Rezső kérde, hogy miért nem terjeszt be a kormány a városok közigazgatásáról és az anyakönyvelés egyszerűsítéséről is javaslatot. Az önkormányzat híve s az a meggyőződése, hogy a vármegyékét rendeletekkel tették tönkre. A leghatározottabban kifogásolja a büntető parancsot, a mely a polgári szabadságot veszélyezteti. Miután a javaslatnak — elismeri, — helyes intézkedései is vannak, azt általánosságban elfogadja.

Kossuth Ferenc szerint a büntető parancs a magyar közjog sarkalatos alapelveibe ütközik. Ezek alapján senkit kihallgatás és tárgyalás nélkül elítélni nem szabad. Széll miniszterelnök ezzel a büntető parancsral korteszkeszközt ad a jövő kormányoknak, mert ő utána ismét az erőszak uralma következhetik. Vagy azt hiszi a miniszter elnök, hogy örökké abban a székben marad. (Derűtlenség.)

Polónyi: Még egy ember sem halt meg Magyarországon, mint miniszterelnök. (Élénk derűtlenség.)

Kossuth: A közigazgatást jogcsorbítás nélkül kell egyszerűsíteni. Ne csorbítsuk meg tehát a javaslattal a közsabadságokat. (Helyeslés.)

Horánszky Nándor igazságtalannak tartja a javaslat elleni nagy támadást. Egyfelől mindig az államhoz fordulni, másrésztől kizárni az állami intézkedést, vagy tagadni ennek a jogosultságát, annyit jelent, mint fából vaskarikát csinálni.

nem lehet itt kapni körutazási jegyet sem, mert nem tudnak megegyezni. Csak kisebb körben legföljebb. Azután meg ahogy a vonat új társaság területére lép, ha az az állomás főnöknek tetszik, soron kívül órákon át néha egy vagy két napig várakoztatja azt, mert a társaság érdeke úgy kívánja, hogy csak zsúfolt vonatot indítsanak, üres vonatra ne pazarolják a tüzelőanyagot. Ez anomáliát nagyon is érzik maguk a spanyolok és versenyt szidják az idegennel a rossz közlekedést, de mindez hiába. Ha panaszkodnak, ha apellálnak, a központ gondoskodik róla, hogy az efféle panaszokat ne vegyék komolyan, mert itt is van egy két megfizetett embere a társaságoknak.

Es micsoda czammogás az ő gyorsaságuk. Az express óránként 35 kilométert halad, de minden 12 kilométernél egyet pihen; a mi vonataink ezzel szemben 70 kilométert; a német és angol vonatok 80—90; az amerikaiak 90—100 kilométert tesznek meg óránként. Valóságos komédia, amíg elindulnak, háromszor füttyülnek, háromszor trombitálnak, háromszor harangoznak; csoda hogy még valami rezes hangu harsonával nem ijesztik az embert. Néha még azután is várnak jó ideig, máskor meg akkor veri a harangot az állomásőr, amikor indul a vonat. Néha lehetetlen lekésni, máskor lehetetlen nem le késni. A kalauz sokkal kényelmesebb, semhogy kiáltaná az állomás nevét vagy a veszteglő időt. Nem is érdemes, hiszen meglátszik rajtuk, hogy az éhínség elől szaladtak a vasúthoz. Ugyan száználmas, szegényes

jainkat, még olyan állapotban is, mikor telve vannak. Hogy lármázunk mi itt egy kis kényelmetlenségnek miatta, milyen elégedetlenek vagyunk, ha nyolcan kerülünk egy kupéba. Hát még itt. Tizenketten! Ha még több az utas, úgy ezeket is begyömöszölik, mert rezervált kupékról nem gondoskodnak. Ugy gondolják, hogy akinek sürgős a dolga, az akár a lépcsőre kapaszkodva is elmegy, aki meg ráér és kényelmet vár, az várjon egy más vonatra. A podgyászpalcok oly szűkek, hogy rendes podgyásztáska sem fél el rajtuk. Mit csináljon az ember? Maga mellé nem teheti rá nem ülhet, hát a lába közé fogja. Így kinlódunk át egy éjszakát. Legalább folyósósak volnának ezek a kupék, de ilyen csak az expressen van. Még a régi divatu ketrecek ezek. Ezenkívül is van valami eredeti rajtuk. A kupék falán ugyanis két-két üveges ablak van, úgy hogy az egyikből a másikba szépen át lehet pillantani. Nem tudtuk megfejteni, miért van ez így? Tán csak nem azért, hogy az utasok egymást ellenőrizzék, vagy ha baj van, könnyebben értesíthessék egymást? Mert a vasuti biztonság nem lehet valami nagy. Következtetem onnan, hogy minden vonattal két-két teljesen felszerelt csendőrt utazik, kik oda telepszének, ahol még egy kis helyet találnak, nem kis biztonságára a vonatnak, mert a spanyolok nagyon respektálják őket. Este láttuk az ablakok rendeltetését. Két kupénak világít egy olajmécses, ezeken az ablakokon szűrődik be az éjjeli világítás. Nap-pal pedig teljesen megsülhet az ember. Egy

A jelen javaslat nem érinti a közigazgatás szervezetét, csupán annak keretében intézkedik. Az ellenzék népszabadság fosztásáról és rombolásról beszél. Ez nemcsak túlzás, hanem érthetetlen is. Hol rombol ez a javaslat? Hiszen nem is érinti az organizmust. Az egyszerűsítési intézkedések csak annak javára szolgálnak. A tisztviselők fizetésének az emelése egyelőre nehéz dolog.

Polónyi: Szállítsák le a kvótát! (Zaj.)

Horánszky: A rendőri kihágás tárgyában kiadható rendeletekről az 1896 VI. t. c. intézkedik, tehát ez nem sérelem.

A mi a büntető parancsot illeti, az olyan kautélékkal van ellátva, hogy igazságtalanságot nem fog okozni. Azt mondták az opponálók, hogy visszaélésekre fog vezetni. De hát eddig nem éltek esetleg vissza a kihágási ügyekben? S ha a büntető parancs nem volna, nem élhetnének vissza a lelkiismeretlen tisztviselők? Ez a jövőben is megtörténhetnének. Itt se ujtás, se jogfosztás nincs. Összehasonlítást tesz a kir. járásbírósról részéről kiadható büntető parancsral s azt a konzekvenciát vonja le, hogy a jelen javaslatban levő büntető parancs sokkal kevésbé sérelmes.

A garanciát egyrésztől a terhelt megnyugvásában, másrésztől a tárgyalás késztetésében látja. Ugy látja, hogy az ellenzék nem is e javaslat intézkedéseit támadja oly vehemensen, mint inkább attól fél, hogy ez is egy lépés az államosítás felé. Nos ebben éppen érdemet lát, mert az államosítást óhajtja. A javaslatot elfogadja.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy első beszédének érveit nem cáfolták meg. Polónyinak az a mondása, hogy haláláig senkise marad miniszterelnök, az csak vigasztalás neki. Semmitsem fog tenni arra, hogy e székben maradjon. Kötelességből jött ide s addig marad itt, míg a kötelesség itt tartja. E székéből távozhatik ma, vagy holnap...

Polónyi: Ez nagyon melancholikus téma. (Derűtség.)

Széll: Polónyi kezdte... Mindig csak a közérdek szolgálata fogja őt vezérelni. (Élénk tetszés.) A büntető parancsra nézve kijelenti, hogy ha arról volna szó, hogy minden orvos-as nélkül adják ki azt...

Barta Ödön: Ezt Muszkaországban sem teszik!

Endrey: Ilyen számságot nem tételezünk fel!

Széll miniszterelnök: Epen azért! De ebben az esetben értené a felháborodást. Mégis biztosítástul három módosítást fog benyújtani. A 18. §-hoz azt adja be, hogy a fél saját kezéhez adják a büntető parancsot. A 19. §-ba belevétteti, hogy a kézbesítést követő 15 nap alatt kérheti a tárgyalást és végül a 40 korona pénz-bírságot 30 koronára szállítja le a büntető pa-

rancs érvényére nézve. A szabadságvesztés esetén pedig mindig kérhet tárgyalást a fél. Hollóval és Visontaival polemizál még és végül kijelenti, hogy a bíraskodást ki akarja venni a közigazgatás köréből. (Általános élénk helyeslés.) A javaslat elfogadását kéri. (Helyeslés.)

A ház általánosságban elfogadta a javaslatot.

Szünet után.

a részletes tárgyalás

következett.

A javaslat részletes tárgyalásánál a harmadik szakaszhoz hozzászóltak **Palónyi Géza**, **Barta Ödön** és **Széll Kálmán** miniszterelnök. A szakaszt **Széll Kálmán** egy módosításával fogadták el.

A Holnap folytatják a javaslat részletes tárgyalását.

TÁVIRATOK.

Fejérváry honvédelmi miniszter.

Budapest, június 20. Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter, aki bajából teljesen meggyógyult, ma reggel **Karlsbadba** utazott.

Kréta kormányzója.

Páris, június 20. A Havas-ügynökség jelenti Athénből: Általános az a nézet, hogy **György** herceg a hatalmasságok legutóbbi jegyzéke után újabb három esztendőre elvállalja Kréta főbiztosságát.

Olasz mese Ferenc József királyról és Albániáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 20.

Abban a nevezetes vitában, amely Ausztria-Magyarországnak olaszellenes albán politikájáról az olasz parlamentben legutóbb lefolyt, **De Marinis** tanár képviselő célzást tett arra, hogy **Albánia miatt már komoly nézeteltérés is volt Olaszország és Ausztria-Magyarország között**. **Umberto** király nem sokkal meggyilkoltatása előtt **személyesen volt kénytelen közbélelni Albánia érdekében**.

De Marinis képviselőt megkérdezték, mit értett ez alatt a célzás alatt, mire az albán vita e vezérszónoka ezt a felvilágosítást adta: Egy igen jelentékeny olasz politikus mondta el neki, hogy **Ferenc József** király, mikor a múlt évben a német trónörökös nagykorúsítási

ünnepére **Berlinbe** utazott, rá akarta birni **Vilmos császárt**, egyezzen bele, hogy **Ausztria-Magyarország Albániát megszállja**. A mostani olasz király, akkor még trónörökös, figyelmeztette atyját **Ferenc József** királynak erre a szándékára, amelynek hírére berlini forrás juttatta hozzá. És **Umberto** olasz király erre **sajátkezű tiltakozó levelet irt Vilmos császárnak**, s azt a berlini ünnepekre utazó fia, a jelenlegi olasz király által adatta át Vilmos császárnak.

Érdekes, hogy a **Corriere di Napoli** más forrásból éppen így adja elő ezt az állítólagos diplomáciai kulisszatitkot. De jellemző bizonyos német körök felfogása is, amelyet a **Frankfurter Zeitung** fejez ki, ezt a megjegyzést írva erről olasz meséről: **Si non é vero, ben trovato**. — Vagyis ha nem is igaz, de egészen **ráillik** Ausztria-Magyarországra, annyira, hogy akár igaznak is lehet tekinteni.

E híresztelésekkel kapcsolatosan, melyek azt mutatják, hogy az albánkérdés minden külügyminiszteri beszédek dacára is egyre **kényesebbé** alakul, az olasz politika egyre nagyobb **sikereket mutat fel Albániában**. De Marinis képviselő közölte a milánói **Secolo**-val, hogy Olaszország számára az albán kérdés a legjobban áll. **Viktor Emánuel király minden figyelmét erre a kérdésre fordítja** s éppen akkor, mikor az olasz parlamentben az albán vita volt, Rómában tartózkodott Olaszország skutarii (albániai) konzulja, hogy utasításokat kérjen a skutarii **olasz postahivatal felállítására**.

Ez öt nappal ezelőtt történt s ime a török kormány máris megadta az engedélyt Olaszországnak, hogy egyelőre Skutariban, később Durazzóban, San Giovanni di Meduában, Prevezában, Janinában, Monasztirban és Kosszovóban, tehát Albánia nyolc legnagyobb városában **olasz postahivatalt szervezzen**.

Ehhez a ma érkezett távirati hirhez furcsán illik az a nyilatkozat, amelyet **Prinetti** olasz külügyminiszter bizalmasan mondott De Marinisnak, hogy boldog volna, ha Albánia függetlenségét, vagy legalább is önkormányzatát **Ausztria-Magyarországgal egyetértve előkészíthetné**.

Ilyen erős és kiméletlen térfoglalás mellett, amilyen Olaszország legutóbbi akciója, Ausztria-Magyarország nem maradhat tétlen és nem nyújthat segítő-kezet Olaszország tervei megvalósítására.

függöny sincs az ablakon. El lehet képzelni az ember kinját, ha a tulzsufolt kocsiban éppen a napos hely jutott neki csekély 35—40 fokos melegben!

Mindezeket a vasuti mizériákat csak egy körülmény tudja enyhíteni s némiképp feledtetni. Ez az a kitüntető udvariasság és szívélyesség, amelyben az utast a spanyolok jóformán kivétel nélkül részesítik. Az ember azt hinné, hogy ez a büszke hidagóvérű faj, mely véraldozatokban leli még most is a gyönyörűségét, goromba, darabos, lesz az idegennel szemben. És mily kellemesen csalódik az ember, midőn látja azt a serény iparkodásukat, hogy kellemessé tegyék tőlük telhetően a spanyol földön vagy vasuton telt időt. Hátha még birtuk volna nyelvük tudását úgy, hogy a legszükségesebbekben kívül igazán komolyan társaloghattunk volna velük, mennyi érdekes értékes vonást, adatot gyűjthettünk volna össze. De ez a kevés is elegendő volt arra, hogy a legjobb véleményel legyünk felőlük — mint vendéglátók felől.

A spanyol nép a vidékek különfélesége szerint a jellemnek és modornak hasonló különféleségét mutatja. Más a castilliai és más az andaluziai; más a valenciai és más az aragóniai. Homlokegyenest ellentétek. De abban az egyben, hogy az idegen csak jót mondjon majdan felőlük, versenyeznek, hogyan érdemeljék ezt ki. Ami az utasnak nincs kedvére, azt az ő kedvéért ők is szidják, mint vasutai nyomorúságát; ami az utasnak tetszik, arról ők is

a legnagyobb lelkesedéssel beszélnek. Es oly boldogok, ha dicséretet nyerhetnek. Keblük csak úgy dagad az örömtől. Mert az a régi dicsőség és régi nagyság még mindig ott van lelkükben. Erről nem is fognak lemondani soha. Ma koldusok, de büszkék és önértetekesek, mint ha mindegyik koronázott fővel járna. Erzik erjük gyengeségét, de nem akarják még önmelegnek sem bevallani. Még mindig azt szeretnék hinni, hogy a világ megreszket, ha Spanyolország mozdul, mint II. Fülöp korában. Inne van az, hogy az idegent alapjában véve nem becsülik sokra, de az udvariasságot azért meg nem tagadják. Egy dologban nagyon bizalmatlanok, ha pénzről van szó. Pénzük kevés is, meg rossz is. Az idegen kezéből kikerülő pénzben nem biznak. Otször-hatszor odaverik az asztalhoz azt az ezüstöt, s átmegy a szomszédjához s megkérdezi, jó-e, az adott pénz? Kezdetben nagyon bosszantja ez az embert, de később megszokja. Ugy veszünk ezért bosszút, hogy a kapott pénzt mi is odaverdettük az asztalhoz. Nem is szedtek rá, csak egy peseta erejéig. Egy hamisat kaptunk, emléknék ez is jó. Sevillában a fogadósunk a huszonöt pesetas bankót előbb a bankba küldötte s csak teljes biztosságban fogadta el. Cordovában a jegykiadó el sem fogadta, mert nem tudta hamarosan jó-e vagy sem s így először ezüst pénzért kellett lótnunk-futnunk, hogy a vonat felvegyen. Pedig e tekintetben nekik is igazuk van. Rész szerint sok a hamis pénz, azért kell vigyáznok; — rész szerint azt vélik,

hogy az idegen kezében lehet a legtöbb ilyen hamis pénz, azért kell bizalmatlankodniok.

Említém, hogy a spanyol nép a legnagyobb ellentéteket mutatja törzseinek különbözősége szerint. — Mert maga a spanyol név inkább csak gyűjtő fogalma ezen törzseknek.

Legélesebb az ellentét s castilliai és az andaluziai közt. A castilliai büszke és önös, merev és szertartásos. A munkát megveti: inkább koplal, de nem dolgozik. A napot lopja inkább a Puerta del Solon, a madridi főtéren, mintsem dolog után lásson. Lételeve a föltétlen nyugalom, a gondtalan élet. Ehhez pedig pénz kell, gazdagság. Nem is aggályos a lelkiismerete a pénzszerzésben, a hirtelen meggazdagodásban. De az is bizonyos, hogy még ekkor sem tud, vagy nem akar vele ügyesen bánni. Azt szeretné, ha a pénz önmagát kezelné, neki csak a szaporodást kelljen észrevennie. Maga a nép becsületes és őszinte. Az uraskodó hidalgók és caballeróknak az a pöffeszkedő grandezza kevésbé van meg benne. Feltűnően csendes köznapi életében és indifferens politikai tekintetben. Vendéglőkben és kávéházaikban még telt ház mellett is feltűnő a csend, szótlanus üldögélnek egymás mellett. A politikát nem szereti, conservetiv. De a demagógokra hallgat. Aki szépen tud hozzá szólni, azt követi; de ha akad egy jobb hangu szónok, átsap ehhez. Közlékenységet csak az idegennel szemben tanusít, de ekkor is inkább azért, hogy feltüntesse fensőbbiségét, melyről megvan győződve.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Szünet.

Szombat: Unthan és a hét törpe mutatványai; Süketnek kell lenni, vigjáték.

* Rendes helyárák mellett játszik szombaton este Horváth Zsigmond törpecsapata. A népszerűvé vált liliputi művészek az eddigi műsor hatásos számaival ujjakkal fogják még megtoldani. A törpék előtt Unthan Herman fogja ismételtelen bemutatni bámulatos lábművészetét. A szintársulat Süketnek kell lenni egyfelvonásos vigjátékkal fogja megkezdeni a szombat esti előadást a nyári színházban. A jegyeket a rendes színház körüli árakért péntek délután 3—5-ig is meg lehet már váltani a téli színház pénztáránál.

* Intendatura Debrecenben. A debreceni színházi bizottság — mint nekünk telegrafálják — szavazattöbbséggel elhatározta, hogy intendaturát állít föl. A határozatot a júliusi közgyűlés fogja tárgyalni. A színházbérleti szerződést módosították és a bérletre a pályázatot szintén júliusban írják ki.

* A fiumei állandó színészet. Krecsányi Ignác fiumei vendégszereplése egy Osoniak nevű olasz urban azt az üdvös elhatározást érlelte meg, hogy Fiumében állandósítani kellene a magyar színészetet. A mecenáz, aki egyébként is nagyon bőkezűen ajándékozta meg a magyar színészeket, 120000 koronát ajánlott fel egy Fiumében építendő magyar színház céljaira. A magyar kormány, mint hírlik, gondolkodik az ajánlat fölött s lehetséges, hogy nemsokára állandó otthont nyer Fiumében a magyar művészet.

Aradi ember szereplése az Egan-ügyben.

(Szigethy Elek aradi pénzügyi számtanácsos, Egan vizsgáló biztos.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Az Egan-ügy ismét felette aktuális lett. Vessünk csak egy rövid pillantást vissza az elmúlt napok eseményeire. Páris Frigyes a ruthén akcióhoz kirendelt kormánybiztos vádakkal, illetve panaszokkal állt elő Darányi miniszternél. A miniszter küldött egy bizottságot, hogy vizsgálják meg, igazak-e a Páris Frigyes által előadott panaszok. E bizottság kiküldésénél, a saját kijelentése szerint — a fősúlyt arra fektette, hogy a bizottsági tagok, számszerint négyen, ne legyenek ismerősök a viszonyok-

Az andaluziai élénk és vidor, mint földje és éghajlata. Mindig vidám, mindig kacag. Szereti a kényelmet, szereti a nyugalmat. De nem azt az egyhangú, mogorva tétlenséget, hanem a gondtalan életet, az epicureus élvezeteket. Könnyen élni és jól élni, ez a jelszava. Azért fázik a katonáskodástól. Kecses alakja szinte lóra termett, csak ne kelljen háboruba vezetnie selyemszörű paripáját. Az etikettet nem sokra veszi, demokratikus és módfelett udvarias. Legszeretettel több törzse a spanyol fajnak.

Az északi törzsek, mint a galíciaiak, az aszturok és vaszkok, igazán munkás és türelmesen dolgozó emberek. Mint földmivelők, vagy szolgák, vagy iparosok éledegnek, egyszerűen és csendesesen.

Annál zajosabbak és rakocátlanabbak a keleti aragoniaiak, cataloniaiak és valenciaiak. Jólétük nagy, földjük mesésen termékeny, azért nem férnek meg bőrükben. A forradalmaknak ez a melegágya. Örökös ellenségei a madridi kotmánynak. Csak nagy nehezen tudtak meghódolni a spanyol királyok előtt. Mint katonák ügyesek, — de nehezen fegyelmezhetők.

Ily conglomeratum a spanyol nemzet. Nem csoda, ha ily ellentétes természetek és jellemek közt mindenha akadnak, kik elégedetlenek a fönnálló renddel és kormánnyal. Ezért oly nagy feladat a spanyol trónon ülni és ezért oly nehéz azon meg is maradni.

kal s így egész részrehajlatlanul járjanak el. Ez a bizottság elment s konstataulta, hogy ott minden rendben van. A bizottság tagjai voltak Seidl Ambrus, az orsz. központi hitelszövetkezet vezérigazgatója, Lestyánszky Sándor földmivelésügyi miniszteri tanácsos, Juhász Bálint a mezőhegyesi uradalom igazgatója és Szigethy Elek, az aradi jószágigazgatósági számvevőség főnöke.

Konstatáljuk, hogy Seidl Ambrust kivéve, a többi három tisztviselő a földmivelésügyi miniszteriummal szoros kontaktusban illetőleg a földmivelésügyi miniszteriummal szemben alárendeltségi, tehát függő viszonyban van.

Konstatáljuk, hogy ezek a felsorolt tisztviselők tényleg nem ismerősök a ruthén akció közelebbi körülményeivel s így annak rejtettebb szálait megtalálni képesek nem lehetnek.

Konstatáljuk végül, hogy ezeknek a tisztviselőknek fixirozott és határozottan körülvalozott megbízatásuk volt, melynek kereteit át nem léphették, s így esetleges visszaélésnek vagy szabálytalanságoknak, melyek az ő számukra meghatározott kereteken kívül követettek el, nem is jöhettek a nyomára.

A vizsgálóbiztosok mindent rendben találtak, s erről beszámoltak a miniszternek, aki viszont a képviselőház tegnapi ülésén a vizsgálóbiztosok jelentéseivel válaszolt a Barta Ödön interpellációjára.

De Páris Frigyes ma nyilatkozik és kijelenti, hogy fenntartja azon vádját, hogy Egan Ede a szövetkezeti áruaktár pénztárából *privát célra három gör. kath. lelkésznek 3500 koronát kifizette*. Sajnálja Páris, hogy Barta Ödön tette meg az interpellációt, *aki nem ismerte a viszonyokat, s úgy kénytelen volt tudomásul venni a miniszter válaszát.*

Tehát az ellentétek mindjobban kiélesednek, a meg nem cáfolt vádak előtérbe lépnek.

Az ügy mindjobban bonyolulni kezd. Az Aradi Közlöny egy munkatársa ma beszélgetést folytatott Szigethy Elek számtanácsossal, aki, mint említettük, az egyik vizsgáló biztos volt. Munkatársunk többrendbeli kérdésére Szigethy ur a következőleg nyilatkozott e tárgyban.

— En szintén ama vidékről származom, de már harminc évvel ezelőtt elkerültem onnan.

Aminiszter ur azért delegált engem vizsgálóbiztosként, mert olyan emberekre akarta bizni a vizsgálatot, kik az ügyet közelebbről nem ismerik, akik tehát részrehajlatlanul fognak eljárni.

En is csak az ujságokból ismertem az ügyet. Ezelőtt néhány évvel jártam a ruthén közt, s láttam, hogy a lakosság borzasztó nyomorúságban van.

Hogy most ismét elmentem oda, egész meglepődtem, mert majdnem minden szegényembernek volt egy borja, vagy tehene, a melyet a hegyvidéki kirendeltség beszerzési áron bocsátott rendelkezésére, több esztendei részletfizetés mellett. En azért küldtetem ki, hogy megvizsgáljam, még pedig télenként:

- 1-ször fordultak-e elő szükségtelen kiadások,
- 2-szor a számviteli és pénztári kezelés a számviteli törvények szigorú betartásával teljesítettnek-e?

Mondhatom, oly tisztakezü és ügybuzgó emberek végzik ott a dolgot, hogy el lehet mondani, miszerint a miniszter szerencsés kézzel válogatta meg embereit.

— A szövetkezeti áruaktárból mindenki kap kedvezményes áron árukat, vallás és nemzetiségi különbség nélkül, csak ahhoz kötik a feltételt, hogy az illető, a ki kedvezményben részesülni akar, ottani illetőségű-e vagy nincs-e bünvádi eljárás alatt.

— Az a vád, hogy Egan az állam pénzéből adott volna kamat nélküli kölcsönt ruthén papoknak, nem igaz, mert Egannak csak néhány ezer forint *kezelési költség* van a rendelkezésére bocsátva.

— A ruthén papok eleinte ellenséges

szemmel nézték Egan működését, de mikor észrevették, hogy Egan önzetlenül segíti a szegény népet, szeretni kezdték s önként felajánlották segítségüket, úgy, hogy ma a ruthén papok díjtalanul kezelik a szövetkezeti pénztárakat.

— Az Egan és Páris közötti differenciákat illetőleg az a nézetem, hogy azok tisztán személyi jellegűek. Páris azt hitte, hogy 6 mellérendeltje Egannak, holott alárendeltje volt. Ebből származtak a nézeteltérések.

Körülbelül ezeket mondotta Szigethy Elek számtanácsos munkatársunknak. A tárgyilagosság elvénél fogva közzétettük e kijelentéseket.

Mégis meg kell jegyeznünk a nyilatkozatra, hogy Szigethy a saját állítása szerint csupán a lapok közlései nyomán ismerte az ottani viszonyokat, de a kulisszák mögé nem láthatott. De azonkívül is, mint a földmivelésügyi miniszter *alárendeltje*, vagy legalább ad hoc lekötöztetve, ügyes érzékkel megérezte azt, hogy az ilyen értelemben való fölfogása, hogy ne mondjuk kogníciója a tényeknek felsőbb helyen legalább is tetszetős, és ugyan kinek jutna eszébe arra gondolni, hogy ilyen körülmények között Szigethy Elek mást mondhatna, amint a mit nála járt munkatársunknak tényleg mondott.

A dolog úgy áll, hogy Szigethy véleményét egyrészt a tapasztaltak, másrészt a miniszteri légkör szuggerálja. Es vajjon mit tapasztalt? Semmit. Azt, hogy rendben van. De azt, a mi nincs rendben, nem volt módjában megismernie. Bizonyítja ezt az is, hogy Páris Frigyes, aki az ügyek belső kezelésének két hónapon keresztül intézője volt, a Szigethy Elekétől eltérő nyilatkozatot adott ki ma egyik fővárosi lapban. A nyilatkozatból közöljük a következőket.

A miniszter ur kijelentése szerint nekem alárendelt állásom volt a ruthén akciónál, ezzel szemben én meg azt vetem fel, hogy lehet azt még csak feltenni is, hogy én, a ki kir. ügyész voltam, arra a szerepre vállalkoztam volna, hogy Egan ur segédje legyek és pedig oly áldozat árán, hogy előbb nyugdíjaztatnom kellett magamat. Most látom, hogy nagy ostobaságot csináltam, mikor a nekem felajánlott állást elfogadtam, de az ellen mégis óvást kell hogy emeljék, miszerint annyira ügyügyű lettem volna, hogy egy független, önálló és tekintélyes állást elhagyjak csak azért, hogy elérjem azt a szerencsét, hogy Egan ur segédje lehessenek. — Nem — ilyen ambícióm soha nem volt.

A miniszter ur a kérdéses szabálytalan pénzkezelésre vonatkozó esetet akként adta elő, miszerint történt ugyan, valami csekély szabálytalanság, de azt elrendezték. Bocsánatot kérek, itt tévedés van a dologban, mert a tényállás az, hogy az utalványozásra jogosított „raktárbizottság“ mellőzéseivel. — Egan miniszteri biztos ur a szövetkezeti áruaktár pénztárából *privát célra három gör. kath. lelkész urnak 3500 koronát kifizett*, midőn pedig ugyanezen lelkész urak még 2500 koronát akartak a pénztárból felvenni és jelezték azt, hogy még többre is lesz szükségük, Egan ur távollétében tiltakoztam ez ellen és a pénztárnokot eltiltottam a pénz kifizetésétől. Eljárásomról a Budapesten levő Egan miniszteri biztos urnak hivatalos jelentést tettem. Ezt a dolgot különben tudják Károlyi, Barankay, Halmágyi és Kubeskó kirendeltségi tisztviselő urak. Konstatálom, hogy épen ezen eset volt a közvetlen ok a miniszteri biztos urral történt összeütközésemre.

Ezek után még kijelentem, hogy hetek óta egy ördögi aknamunka folyik ellenem, régen sejtettem már, hogy titkos kezek azon működnek, hogy ne csak a ruthén akciónál tegyenek lehetetlenné, hanem hogy a köztérről egészen leszorítsanak és reputációmot tönkretegyék, egy darabig erről csak sejtésem volt, de a május 24-iki audiencia után bizonyos lettem az aknamunkáról, sőt annak

sikeréről. Ezen alkalommal a miniszter ur ó nagyméltósága nagyon komolyan figyelmeztetett arra, hogy azon gyanu alatt állók, mintha egy koalíció szolgálatában állának, mely feladatául tűzte ki a ruthén akció szétrobbantását és hozzátette a miniszter ur, „hogy a látszat ellenem szól és egy esküdtszék engem el is ítélné.” A miniszter ur ezen kijelentésének a folyamánya volt az a magánlevél, mit május 28 án Csik-Szeredáról a miniszter urhoz intéztem, melyben különösen kiemeltem, hogy reputációmát látom kockáztatva. Ugyanezen aggodalmaimat Balogh és Lestyánszky miniszteri tanácsos urak előtt is kifejeztem és kértem őket, hogy ha mást nem, legalább erkölcsi reputációmát mentsek meg, ez azonban mind hasztalan volt, mert titkos hatalmasságok úgy rendelkeztek, hogy azért a rettenetes bűnért, hogy *szabalkómives* vagyok, buknom kell. Es ma a miniszter ur beszéde után sok résztvevő szemből azt olvastam ki, hogy úgy gondolkoznak sokan, hogy ma engem eltemettek, de én mégis azt mondom, amit a miniszter ur mai beszédeben hangoztatott, tudniillik, hogy az igazságnak előbb-utóbb diadalmaskodni kell és lelkeimből meg vagyok győződve, hogy ma nem temetes volt, hanem az én igazságomnak születése napja.

MULATSÁGOK.

(=) **A polgári iskola mulatsága.** Az aradi polgári fiúiskola növendékei zászlószentelésük alkalmából e hó 24-én, hétfőn délután 3 órakor a kiserdőben táncmulatsággal egybekötött ünnepélyt rendeznek. Az iskola növendékei a templom-utcai iskolából délután 2 órakor indulnak ki a waggongyári zenekar kísérete mellett a kiserdőbe.

A szökött katoná.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Békés-Csaba, június 20.

A csabai kaszárnya fogházából megszökött egy gondosan őrzött rab: *Vizner* Sámuel. Mint katonaszökevény került a börtönbe, igen különös előzmények után.

Vizner Sámuel, a ki foglalkozására nézve asztalossegéd, ezelőtt 7 évvel Bécsben besorozták katonának. Mint újonc a császárvárosban szolgált egy ideig, de hamar ráunt a katonai életre s pár hónap szolgálat után megszökött. Keresték, kutatták, körözötték országszerte, de ráakadni nem tudtak, mert *Vizner* hamis iratokat szerzett s azontul *Vidak* Sámuel néven szerepelt.

Igy talán háborítatlanul élélhetett volna, ha közbe nem játszik a szerelem. *Vizner* három év előtt Csabán telepedett meg. Itt egy butorgyárban kapott munkát s nemsokára közös háztartásba lépett egy csinos fiatal asszonnyal. Boldogan éltek a legutóbbi időkig, a mikor *Vizner* szeme egy másik asszonyon akadt. Az e hagyott asszony tudta *Vizner* titkát s boszút állott a hűtlenségért. Elment a kaszárnyába s feljelentette a katonai parancsnokságnál. *Vizner* még aznap mint katonaszökevényt le is tartóztatták.

Ez négy hét előtt történt, azóta a szökevényt vizsgálati fogságban tartották a kaszárnya börtönében, honnan hétfőn éjjel újra megszökött. Kifeszítette e börtönablak vasrácsozatát s kerekét oldott.

Nagy lett a riadalom, mikor reggel öt órakor észrevették a szökést. Őrjáratok indultak rögtön a keresésére s nyomozni kezdett a városi rendőrség is. *William* István rendőrfőbiztos *Vizner* lakásán megtudta, hogy a szökés után először is ott keresett menedéket, de hiába. Arra kérte az új asszonyt, kivel nemrégien él együtt, hogy a szobában a szekrény alatt ásson üreget, majd oda rejtőzik el, míg az éj beálltával tovább bujdoshat. Az asszony erre nem állott rá, mire *Vizner* eltűnt.

Korán hajnalban a békési-ut mentén levő nádasban rejtőzött el, de ott sem volt nyugta, mert emberek jöttek s a nádat kezdték vágni. Erre a Széchenyi-liget melletti zsidó-temetőbe ment s ott huzódott meg egy sirkő megett, a hol azonban *William* főbiztos és két katona elfogták. Mikor a szökevény meglátta üldözőit, futásnak eredt, de utolérték. S most ismét a kaszárnya börtönében ül, a honnan ez újabb szökése miatt most már aligha szabadul meg egyhamar.

Véres merénylet a pálinkásboltban

(Akit a halál torkából hoztak vissza.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, június 20.

A főváros elég változatos bünkrónkjában is ritkítja párját az a vakmerő rablógyilkossági kísérlet, mely ez évi április 5-én, a kora hajnali órákban Budapesten a városház-utcában történt. Ott van a 12. számú házban a Reisman-féle pálinkásbolt, melynek *Blasz* Zsigmond az üzletvezetője. A 25 éves fiatalember az üzlet mellett lévő kis szobában lakott s reá egy fiatal suhanc, *Kubik* József napszámos takarított.

Blasz a mondott nap hajnalán a házmester segítségével fölnyitván a boltot, maga lefeküdt még egy keveset aludni. Egyedül volt s úgy öt óra körül eljött *Kubik* a reggeli takarítást végezni. Az alvó embert egyszerre egy borzasztó kalapácsütés riasztotta fel álmából, s aztán még két más, a fejére mért ütéstől eszméletlenül bukott a földre. Két helyen is beszakadt *Blasz* a feje, az agyveleje is kilocscsant, s a mikor félholtan találták, szólni sem volt képes.

Ebben az állapotban *Hirt* János vármegyei házi szolgálta találta meg a szerencsétlent. *Hirt* rögtön értesítette a rendőrséget, a mely azonnal tisztában volt azzal, hogy a büntény elkövetője rabolni akart. Mert az üzlet pénzesziókját üresen hagyta a tettes. A gyanu *Kubik* Józsefre irányult s a mikor még aznap elfogták, megtalálták nála a rablott pénzt is: 150 koronát és néhány fillért részint aprópénzben, részint tizesbankókban. A heti bevétele volt ez *Blasz*nak.

Mialatt az elvetemült rablógyilkos a börtönben várta sorsát, áldozata a kórházban feküdt, élet és halál közt lebegve. De a mi hasonló körülmények közt a csodával határos, nyolc hét után felépült s a mai főtárgyaláson már meg is jelenhetett. *Két koponyalékeléssel* mentette meg az orvosi tudomány az életnek. De a feje szinte összepántolva van, a baloldali végtagjai pedig megbénultak.

A rabruhás vádlottat börtönőr állítja az esküdtbírák elé. Fiatal, csupaszkepű suhanc *Kubik* József, szent-máriai születésű 22 éves napszámos. Legutóbb a gázgyárban dolgozott. A bűnösségét nem tagadja.

Kubik Józsefet, a ki a tette nézve beismerésben van s csak a közvetlen előzményeket adja másképp elő, mint a hogy történt, a btkv. 344. és 349. §§-ai szerint való rablás büntette címén helyezték vád alá. Ma tárgyalja ügyét az esküdtszék, *Zsitvay* Leo elnöklésével. A közzéadott *Geszti* Andor dr. kir. ügyész képviseli, védő *Horváth* László dr.

— De — mondja — összeveszttem akkor *Blasz*-szal s ezért bántottam.

— Min szólalkoztak volna össze?

— A pénzemet, a mit megtakarítottam nála tartottam; akkor 7 korona 40 fillérem volt nála. Hajnali ötkor bejöttem a putikba takarítani s kértem tőle 30 krajcárt. Nem akart adni. Összevesztünk s én egy kalapácsal, a mely kezembe akadt ott, fejbeütöttem. *Blasz* a székre roskadt s ekkor odamentem a pénzesziókhoz s az egész pénzt kiszedtem. Ezt látva, *Blasz* nekemugrott, mire a kalapácsal még kétszer fejen ütöttem. Ettől összeesett.

Ezután *Kubik* családi körülményeit kutatta a bíróság. A szülei élnek, gazdálkodnak ott.

hon s mikor ő fővárosba jött, napszámos lett. Nem mondhatja, hogy rossz társaságba keveredett volna.

Most a csodálatos módon életben maradt *Blasz* Zsigmond lépett a terembe s az ő kihallgatása következett.

Blasz 25 éves fiatal ember. A pálinkamérésébe, melyben ő nem tulajdonos, csak üzletvezető volt, *Kubik* naponta bejárt.

— Akkor április 5 én mikor nyitotta ki az üzletet?

— Hajnali 4 órakor.

— Igaz, hogy valami 30 krajcáron vesztetek össze? *Kubik* kölcsön kért volna magától.

— Nem igaz, én aludtam s ő úgy mérte rám az első ütést.

— Es azután?

— Utóbb elvesztettem az eszméletemet, s attól fogva semmiről sem tudok.

— Arra megesküdhetik, hogy maga aludott?

— Igen; azt sem tudtam, mikor jött be *Kubik*.

Az elnök most felmutatja a bünjelek közt levő kalapácsot, melyről *Kubik* állítja, hogy az *Blasz*é volt s mindig a jégszekrény alatt fektüdt. *Blasz* a kalapácsot nem ismeri.

Szembesítik a vádlottat és a sértettet.

Kubik: Bizony maga ébren volt, mikor bejöttem.

Blasz: Aludtam.

— Még három angol is volt ott s maga azt mondta: „Ezek az új cirkuszból valók.”

— En nem emlékszem reá.

Doleschall bíró felolvassa a *Blasz* sérüléseiről adott kórházi jelentést, amely szerint nyolc hétig feküdt a kórházban. Negyednapra nyerte vissza az eszméletét. Mikor valamennyire jobban lett, *Koponyalékelést* végeztek rajta. *Blasz* magát ma is örökre nyomoréknak mondja, de nem igen látszik rajta, mily rettenetes bajon ment keresztül.

Ujra szembesítik *Kubik* Józsefet és *Blasz* Zsigmondot. Mind a ketten megmaradnak előbb tett vallomásaik mellett. *Kubik* ragaszkodik ahoz, hogy ő elülről támadt a kalapácsal *Blasz*ra s ez ébren volt; járt a szobában.

Elnök: De *Blasz* akkor, a mint mondja, volt olyan erőben, hogy megbirt volna magával.

— Pedig úgy volt.

— Sérülése se volt, csak a fején s ha dulakodtak volna, maga is csak kapott volna egy ütést.

— Akart ütni, de nem tudott.

Elnök: Mondja, *Blasz*, jól van maga az emlékező tehetségével?

— Igen.

Az elnök ezután intézkedett, hogy dr. *Minich* törvényszéki orvos *Blasz*t megvizsgálja s ezalatt kezdetét vette a tanuk kihallgatása.

A tanukihallgatás befejeztével a perbeszédre került a sor, majd az esküdtszék tanácskozásra vonult vissza.

A törvényszék az esküdték verdiktje alapján *Kubik*ot rablás és súlyos testisértésért 5 évi fegyházra ítélte. A vizsgálati fogságból 2 hónapot betudtak.

A vádlott és az ügyész felelőztek.

TANÜGY.

(—) **Uj-szent-annaiak a főispánhoz.** Megirtuk a napokban, hogy az uj-szent-annai polgárok *Zórád* Ferenc jegyző vezetése alatt küldöttsegileg keresték fel *Urbán* Iván főispánt, hogy meghívják őt a községi polgári és elemi iskoláknak ma tartott zárvizsgáira. A főispán ma táviratilag mentette ki elmaradását, az uj-szent-annaiak azonban a vizsgákat valóságos ünneppé avatták, amelyen résztvett *Varjassy* Arpád kir. tanácsos, tanfelügyelő és *Wittmann* János országgyűlési képviselő is. Ez alkalomból a főispánhoz az alábbi táviratot küldték az uj-szent-annaiak:

Méltóságos *Urbán* Iván főispán urnak

Arad.

Községünk közönsége ma a magyar köznevelődés diadalát üli. Ez alkalommal szívósból üdvözljük Méltóságodat és kérjük

nyújtson segédkezet arra, hogy hasonló fényes eredmények ragyogják be mielőbb vármegyénknek különösen nem magyar ajku iskoláit.

A község közönsége.

(—) Érettségi a lippai kereskedelmi iskolában. A lippai felső kereskedelmi iskolában ma fejezték be a két napon keresztül Berec Antal és Mága János miniszteri biztosok jelenlétében megtartott érettségi vizsgálatokat. Huszonnyolc érettségire jelentkezett növendék közül 4 jól érett, 9 elégséges. Javitóvizsgára utasítottak kettőt, egy évre bukott el hat. Jól értek a következő tanulók: Nesz Ferenc, Salgó Imre, Speidl Mátyas és Szilágyi István.

Unthan, a szellemes lábiró.

(Kéz nélkül a hölgyek körül.)

Arad, június 20.

A kéznélküli művészek csodájára jár most az aradi közönség a nyári szinkörbe. Hihetetlen mutatványai esténként elragadtatják a közönséget s bizony sokat mosolyog a közönség azokon a humoros helyzeteken, mikbe az olyan ember jut, kinek keze nincs s mégis jobban tud magán segíteni s több ügyességet fejt ki, mint sok ember az egészséges két kezével. Ezt a helyzetet találóan jellemzi az alábbi közlemény, melyet állítólag a kezetlen művész egy budapesti lapnak írt.

Megtiszteltetésnek tekintem azon felszólítást, hogy lapuknak írjak. Lesznek talán sokan, akik tagadni fogják, hogy lábbal is lehet irodalmi művet alkotni és ezt pszichológiailag is be fogják bizonyítani. Azt fogják mondani, hogy a láb sokkal messzebb van az agytól mint a kéz, hogy az agyból nem is vezetnek kiegyengetett pályájú idegek a lába, hogy a kéz az agynak a külső segítője, mert a gondolatot gesztuszal kíséri, ellenben lábbal még nem látott senki sem gesztikulálni. Ezer ilyen indokot fognak felemlíteni, amelyekre egyetlen cáfolatom ez a karcolat, melyet saját lábamból írtam. Nem, én nem ijedek meg ezektől a szószálhasogatóktól, mert bátorság van elég bennem, bár az is igaz, hogy nálam épp megfordítva van, mint más embereknél. én tudniillik akkor vagyok bátor, ha az inamba szállt a bátorságom. Nem akarok többet foglalkozni ellenségeimmel, mert könnyen személyes tere terelődnek a vita és ha esetleg kihoznának a sodromból, úgy hogy arcul ütsem őket, a bíróságnak kellemetlen fejtörést okozna, hogy a lábbal adott poén is öt forintot ér-e meg. Ha pedig lovagias tere terelődnek az ügy, akkor megbolondulna vagy ezer fegyverbíró, míg kisütné, hogy a kezetlen ember karddal vagy pisztolylyal álljon-e ki párbajra és hogy az ellenfélnek is egy lábom kell-e állnia a párbaj tartama alatt, az egyenlőség kedvéért. Inkább tehát nem szólok ellenségeimről.

Mai karcolatomban arra a kérdésre akarok felelni, melyet több oldalról kérdeztek már tőlem, hogy tudniillik szerelmeimben nem érzem-e hiányát két kezemnek?

Kettős diszkrécióval fogom ezt a kérdést tárgyalni. Az első diszkréció ama tiszteletreméltó hölgyekre vonatkozik, a kiknek udvaroltam, a másik diszkréció nem annyira szubjektív, mint objektív természetű, mert a dolog természetében fekszik. Ezek után felelek a feltejt kérdésre.

Sok utánjárásomba került, éppen úgy, mint akármelyik fiatal embernek, míg szívem szerelme viszonzottatott. A sok járás-kelesnek terhét kétszeresen éreztem, mert néha olyan fáradtan jöttem haza, hogy képtelen voltam szerelmes levelet írni.

Szerelmes leveleimet kétszeres gondossággal kellett megírnom, mert némely kifejezést egészen törőlnöm kellett külön szótáramból. Nem mondhattam például, hogy „nagysád, ölelem.” Nem esküdhettem szerelmet a levélben szívemre tett kézzel. Nem írhattam imádoztamnak, hogy két kezem munkájával fogom fenntartani. Azt sem mondhattam, hogy bárcsak vállán pihentethetném a . . . karomat.

Már a levélraskor is elég leleményességet kellett kifejtenem, de ez semmi ahhoz képest,

hogy milyen óvatosnak kellett lennem az édes találkákon. A lehetetlen, barokk, groteszk helyzetek lépten-nyomon fenyegettek és csak lélekjelenlétemnek köszönhettem, hogy sohasem váltam nevetségessé.

A hölgyek legnagyobb része kellemetlen megütközéssel vette észre, hogy nincs kezem.

— Nagysád, — mondtam ilyenkor, — ez ne lepje meg önt kellemetlenüi, sőt örüljön, hogy olyan férjre tehet szert, aki még a legrosszabb akarattal sem tudná megütni.

A hölgyek különben még nagyobb zavarban voltak velem szemben, mint én ő velük szemben. Hányszor mondták meg gondolatlanul.

— Kérem, nyujtsa a karját.

Ilyenkor nekem kellett a különös elszólást jobbra fordítani.

— A karomat nem nyujthatom, nagysád, de azért ember vagyok a talpamon.

Egyetlenegyszer egy kis szőke (nomina sunt odiosa) vitt engem képtelen zavarba. Leejtette a zsebkendőjét és ment előre anélkül, hogy megfordulna. En levettem a cipőmet, felemeltem a zsebkendőt és odaadtam neki. O szórakozottságában melegen megszorította a . . . lábamat. Elestem.

Mondhatnék még egyet-mást, de a cikk terjedelme nem engedi, hogy tovább folytassam a mondókámat.

Még csak arra kérem a szerkesztő urat, hogy ha cikkem nem felelne meg a kívánalmaknak, legyen szives cikkemet visszaküldeni, vagy legalább is változtassa meg az ujságjában a következő mondatot:

— Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **Jegyzői együleti gyűlés.** Az ujaradi járás jegyzői egyület e napokban tartotta rendes évi közgyűlését, mely alkalommal több közérdekű ügy tárgyalatott. A megejtett tisztújításon egyhangulag Herold Rezső kisszentmiklósi körjegyző elnöknek, Katsinka Aurél fibisi jegyző alelnöknek és Balogh István németvári körjegyző együleti jegyzőnek választott meg.

(*) **Az aradvidéki iparegyesület szervezőbizottsága** felkéri mindazokat, akik szivesek voltak taggyűjtő iver elfogadni, hogy június 15-én pénteken délig Reinhart Gyula bizottsági pénztárhoz (Andrássy-ut 21. sz.) beküldjék, miután az alakuló közgyűlés vasárnap délelőtt 10 órakor megtartatik, s ott a jelentkezőkről beszámolni kell. A szervező bizottság.

Az aradi polgári fiúiskola zászlója

(Zászlószentelési ünnepély.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20

A jövő hét első napján, hétfőn nevezetes ünnepség fog lefolyni az aradi polgári fiúiskola disztermében és az aradi minoriták templomában.

Az aradi polgári fiúiskola zászlóját szentelik be e napon. A zászlóavatás-ünnepély ékesége: a háromszinű, nebez selyemzászló már teljesen elkészült Ambrus Anna aradi műhímező intézetében és mai naptól fogva Hoffmann Antal üzletének kirakatában látható.

A zászló egyik oldalán a következő felírás és himzés látható. A piros színben: Arad szab. kir. város, a fehér színben: Aradvármegye cimere és a zöldszinben: polgári fiúiskola fentartói 1901. A cimert közrefogó felirat a legtökéletesebb aranyhímzés. Mikéntha a selyemszövetből nőttek volna ki a betűk s nem emberi kéz himezte volna reá öltésről-öltésre.

A zászló másik oldalán e jelmondat között: *Dolgozunk, s ha kell meg is halunk a hazáért,* Magyarország cimere van himezve a legművésziesebb módon.

A zászlóanya: Csejthei Varjassy Árpádné urasszony zászlószalagja szintén Ambrus Anna műhímező intézetében készül ezen felirattal: *Csejthei Varjassy Árpádné az aradi községi polgári fiúiskolának 1901.* A másik ágon pedig e jelmondat áll: *Tanítsunk és neveljünk a hazának.*

Az ünnepély hétfőn délelőtt 9 órakor kezdődik, mikor Kovács Vince a város kocsiján fogja a zászlóanyát az ünnepélyhez elhívni.

Onnan az egész ifjuság részvétele mellett a templomba mennek, hol a zászlót beszentelik és a szegeket beverik.

Szegeket csak a következő aradi előkelőségek fognak beverni: Urbán Iván főispán, Dálnoki Nagy Lajos alispán, Salacz Gyula kir. tan. polgármester, Institoris Kálmán, mint az aradi iskolaszék helyettes elnöke, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, Millig József iskolafelügyelő, Simay István, mint a polgári fiúiskola volt első igazgatója és Varjassy Árpádné urasszony zászlóanya.

Az ünnepély a fiúiskola disztermében fog végződni, hol a jelenlegi igazgató átveszi a felavatott, beszentelt zászlót a zászlóanyától.

HIREK.

Szerelmi dráma.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 20.

Véres esemény történt tegnapelőtt Sári községben, a hol — mint nekünk írják — egy féltékeny legény agyonverte a szeretőjét és a szeretőjének anyját. Kókai Tamás jómódu család fia szerelmes lett Hirkó Ágnesbe, egy szerény özvegyasszony egyetlen leányába.

Az anya nem ellenezte a viszonyt, mert a jómódu legény házasságot ígért a leánynak s így a legény majdnem mindennapos vendég volt Hirkóéknál. A leány, hogy télire egy kis kenyérré való gabonát szerezzen, a múlt héten elszegődött marokverőnek az aratás idejére.

Molnár Imre odavaló legény fogadta föl Hirkó Ágneset, a kire a szerelmes Kókai Tamás különben is féltékeny volt. A mint Kókai megtudta, hogy a kedvese Molnárnak lesz a marokverője, beállított Hirkóékhoz s előbb a leányt, azután pedig az anyját kérte, hogy bontsák föl az egyezséget Molnárral s ne menjen el marokverőnek.

Ugy az anya, mint a leány iparkodtak megnyugtanni a szerelmes legényt, hogy nincs kenyérré való és más tisztességes leány is elmegy dolgozni. Kókait azonban nem tudták megnyugtanni.

Azzal a fenyegetéssel, hogy baj lesz, tegnapelőtt este Kókai ismét fölkereste Hirkóékat s mivel ez alkalommal is hiába kérte a leányt és az anyját, revolverrel rálőtt a leányra is, az anyjára is. A golyó a leányt halántékon találta s rögtön meghalt. Az öreg asszonynak a mellét furta át a golyó, de halált nem okozott.

Kókai a gyilkosság elkövetése után elment Molnár Imre lakására, hogy azt is megölje, de nem találta otthon. E közben már hire futott a gyilkosságnak. Kókai a temetőbe ment és ott föbe lőtte magát.

Eltemetett munkások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 20.

Négy munkás ember borzasztó szerencsétlenségéről kaptunk hirt Farkasdról. A község ugyanis a csordalegelőn kutat akart ásatni. Ezt a munkát négy odavaló ember, Kokity Lázár, Jezsovics György, Gyonits György és Pejits Viadó vállalták el s még a múlt héten hozzá is kezdtek a munkához.

A munka meglehetősen haladt s kedden reggel már 8 méter mélyre ástak, de víznek még akkor hire sem volt. Hogy a mélyítést könnyebben folytathassák, a kutgödör alsó részét ki kellett szélesíteni, a mit, hogy kevesebb munkába kerüljön, aláásással iparkodtak elérni.

A mint a négy ember lent dolgozott a kut

fenekén, a meglazult földtömeg beomlott s maga alá temette a négy embert. Ez még, a mint a későbbi vizsgálat megállapította, délelőtt 9 óra tájban történt.

Déltájban Jezsoviczné ebédelt vitt a férjének s mikor a kuthoz ért, az emberek közül egyet sem talált, a szerszámok pedig ott heverték. Az asszony rosszat sejtve, befutott a község házára, a honnan csakhamar segítség ment ki a helyszínére s mintegy másfél órai erős munka után eltávolították a beomlott földet, de már ekkor a betemetett négy munkás meg volt halva. Mind a négy megfuladt.

A megejtett nyomozás, illetve vizsgálat során kiderült, hogy a szerencsétlenségnek maguk a munkások voltak az okai, kik a földtömeget elmulasztották alátámasztani. A szerencsétlenül járt munkások valamennyien családos emberek voltak, kik több gyermeke hagytak maguk után. A község költségén temették el őket.

— **Lónyay Stefánia grófnő betegsége.** Mint egy belga lapban olvassuk, *Lónyay Stefánia* grófnő betegsége komolyabb jellegű és a beteg a napokban meg is kellett operálni. A kezelőorvosok véleménye szerint a grófnő fölgógyulása hosszabb időt fog igénybe venni, minthogy a makacs betegség egész szervezetét megtámadta.

— **Pejacsevich gróf balesete.** *Pejacsevich* Gyula gróf cs. és kir. kamarás ma Bécsben fogatán a pályaudvarra hajtatott, miközben egy villamos a kocsiját elütötte s a gróf kocsisával a *mödlingi patak medrébe zuhanván*, esése következtében *bordatörést szenvedett*. A súlyosan sérült *Pejacsevich* gróft bécsei palotájába szállították, a hol rögtön orvosi kezelés alá vették. *Pejacsevich* gróf 68 éves agglegény.

— **A cár kegyelme.** Még egy hónapja sincsen, hogy a kozákok lovai beletiptak a pétervári egyetemi haligatók tömegébe, halálra verve ifjakat, nőket, akiket értek. Azután megismétlődött az eset *Kiebben*, majd *Moszkvában* és mindenütt sok vérbe és fiatal életbe került, míg az orosz abszolutizmus megszokott kegyetlenségével agyonfojtotta a diákok forradalmát. Aki élve maradt, azt vitték katonának és a szibériai sivatagok fegyenc-állomásai is tudnának valamelyest beszélni az agyonkancsukázott diákok gyötrelmeiről. Igaz, hogy aki mindezt a végtelen szerencsétlenséget előidézte, *Bogoljevov*, az orosz közoktatásügyi miniszter sem kerülte ki a gyilkos golyót, de az utóda egy cseppet sem volt jobb a mesternél. A gyászba borult családok pedig moccanni sem mertek, mert Oroszországban az ilyesminek is rossz vége lehet, tompa megadással türték tehát, hogy gyermekeiket elhurcolják katonának. Végre azután a jólelkű cár végtelen és teljhatalmu irgalmával megkönyörült a szegény nyomorultak sorsán. Ukázt adott ki, amelyvel megkegyelmezett a diákoknak. Teljes, feltétlen kegyelmet, mely visszaadja a diákok szabadságát, sőt az eddig eltöltött szolgálatot is beszámítja nekik. — A nevezetes ukáz, mely egész Oroszországban igen nagy örömet keltett, egy pétervári távirat szerint így szól:

1. Azokat az egyetemi diákokat, akiket a zavargásokban való részvétel miatt az egyetemről kizártak, akik most büntetésül katonai szolgálatot végeznek és származásuknál fogva az első osztályú kedvezményekben részesülnek vagy olyan testi foglalkozásban szelvednek, amely őket tényleges szolgálatra alkalmasnát teszi, a katonai szolgálat alól azonnal föl kell menteni. 2. A többi diákokat, akik most büntetésül katonáskodnak, ismét vissza kell helyezni a katonai szolgálat tekintetében élvezett jogaikba, tekintet nélkül szolgálatkötelezettségük idejére. 3. Az érvényben levő törvény ren-

delkezéseinek megváltoztatása mellett a büntetésből katonáskodó összes diákok eddig leszolgált ideje, a szolgálatba lépésüket követő hónap első napjától fogva szolgálati idejükbe beszámítandó.

— **Merénylet a német trónörökös ellen.** *Bochumból* táviratozzák: Mikor a német trónörökös tegnap Mindenből *Bonnba* utaztán a bochumi pályaudvarra érkezett, egy vasuti hivatalnok botjával ráütött annak a kocsinak az ablakára, a melyben a trónörökös ült. A hivatalnokot letartóztatták és előbb az állomás irodájába, azután pedig a rendőrségre vitték. Ugy látszik, részeg volt. A kihallgatásnál azt mondta, hogy közelről akarta látni a trónörökösöt. A szalonkocsiban alig vették észre az esetet és inkább tréfásan fogták föl.

— **A görög-katholikusok és a város.** Évek óta tart a huza-vona a *lugosi* gör.-katholikus püspökség és *Arad* városa között az aradi görög-katholikus templom és lelkészi lak felépítése miatt. A jegyzék-váltások éle a kegyuri-jog kérdése körül forgott, melynek tulajdonosát: *Arad* várost az egyház kötelezni akarja a templom felépítésére. A tanács még a múlt év július 11-én hozott határozatában elutasította az egyház ezen kérelmét s *Radu* Demeter dr. *lugosi* püspök ma három iv terjedelmű átiratában teszi meg észrevételeit az elutasító határozat indokaira. Azt állítja észrevételeiben az egyházfő, hogy a templomnak és a lelkészi lak háznak felépítése jókarban tartása és gondozása *Arad* város kegyuri jogainak és közelességeinek lényeges alkatrésze. Igazolja ezen körülmény, hogy a plébániáról, mely *Aradon százhuszonnyolc év* óta áll fenn, ugy a kincstár, mint ennek kegyuri jogutóda: a város által okmányilag elismert és tényleges gyakorlat szerint a kegyur gondoskodik. Jogos alap nélkül való tehát a város amaz állítása, hogy ő a templom felépítésére nem —, s csak a javítási munkálatok végzésére kötelezhető. A kegyuri jogok vázolása közben felemlíti a püspök, hogy az aradi gör.-kath. egyházat az 1773-ik évben *Mária Theresia* királynő alapította a kir. kincstár kegyursága mellett. A kegyuri jogok a kincstárról szállottak át a városra. A jegyzék végén arra kéri a püspök a tanácsot, hogy a *Deák Ferenc-utcai* templomnak már 1843-ban hivatalosan konstatált tarthatatlan állapotán segítsen s az új templom felépítéséhez szükséges lépéseket minél előbb tegye meg. A templom-építési ügyének jogi részétől eltekintve is, igazán üdvös lenne, ha egyszer már eldőlné és véget érne az egyházmegye és a város között évek óta húzódó kérdés. Az az előkelő helyen fekvő telek, amelyen a templom ma áll a *Templom- és Deák Ferenc-utca* között, bizony a legnagyobb díszet képezi városunknak.

— **Klobucsár Győző altábornagy** az aradi honvéd-huszár zászlóalj megvizsgálására ma *Aradon* időzött. Az altábornagy a délutáni gyorsvonattal utazott el *Aradról* a fővárosba.

— **Halálozás.** *Hirt* Antal az aradi Fillerasztaltársaság I-ső elnöke életének 67-ik évében elhunyt.

— **Tóth András.** Nagyszalontán vasárnap leplezik le nagy ünnepségek mellett *Kossuth Lajos* szobrát. Az ünnep majdnem országra szóló lesz. A szobor *Tóth András* munkája. Erről a művész-emberről érdemes néhány bemutatást írni, az aradi közönség alig ismeri, pedig ő már dolgozik az aradi *Darányi-szobron*. *Tóth András* kuruc magyar ember, a megihletett magyarok dacos, erős tehetségével. A nagy erejét igazolja, hogy egyszerű iparosból küzdötte föl magát s hogy a kolozsvári *Mátyás-szobor* pályázaton *Fadrusz*, a szintén iparosból lett nagy magyar szobrász mellett ő pályázott legsikerültebb munkával. Az országban már áll egy néhány szobra, melyek közül valóságos szenzációt keltett a selmecbányai honvéd-emlék. E mellett szerény, igen szerény ember *Tóth András*. Csupa naiv, gyermekes hit és lelkesedés, mint a milyen minden igazi nagy teremtő lelkű művészember. A mi pedig a piaci értéklést illeti, hát *Tóth András* olcsó

ember is. A nagyszalontai szobrot is annyiért készítette el, a mennyiért elkapartott fővárosi szobrászok szóba se állottak volna. Mindeme tulajdonságai mellett pedig mit sem árogál magának. A leleplezési ünnepeken valósággal elrejtőzik a derék művész, a kit szivesen mutatunk be most a közönségnek. Annyira szerény, hogy — a mi nagy szó ebben a korban — még csak ordóra sem éhes.

— **Kézimunka kiállítás.** A *Hasszinger-utcai* női ipariskola kézimunka kiállítását holnap, pénteken reggel 9 órakor nyitja meg *Steinitzer Lujza* igazgatónő. A három teremben kiállított munkák e hó 21-től 25-ig lesznek láthatók délelőtt kilenc órától és délután három-tól hat óráig.

— **Izabella főhercegnő és aradi cigányok.** *Franzensbad* fürdőhelyen *Rózsa* Bandi és *Nagy Károly* aradi cigányzenekara játszik. A *Franzensbader Zeitung* legutóbbi számában olvassuk, hogy *Izabella* főhercegnő és két leánya *Mária Anna* és *Mária Henriette* teljes kíséretükkel ellátogattak a fürdőhelynek „István főherceg” szállójába, ahol „*Rózsa. Banány*” és 13 tagból álló zenekara hangversenyez, hogy a magyar zenészek, vagy mint a német lap mondja: a *pusztai fiainak* játékát meghallgassa. A zenekar az előkelő vendégek belépésekor rázendített a „néphimnusz”-ra s játékok *Izabella* főhercegnőnek annyira megtetszett, hogy hamarosan összeirt egy papírlapra husz zeneszámot s a listát személyesen adta át *Rózsa* Bandinak, akiről a német újság azt írja, hogy befejezett művész. *Izabella* főhercegnő meglepedésének kitüntető jeleivel halmozta el a zenekart s azután fél 10 órakor eltávozott a vendéglőből.

— **A kardalok köszönete.** Az aradi színtársulat karszemélyzete a hétfői jutalomjáték sikere folytán a következő köszönő-sorokat küldte be szerkesztőségünkbe:

Fogadja a nagyérdemű közönség jutalomjátékunk alkalmával tanusított óriási részvételéért, a szives gyűjtők, a nagylelkű adakozók és a felülfizetők pedig érdekünkben tett fáradozásaikért legőszintébb köszönetünket. *A színházi karszemélyzet.*

— **Jezsuita-misszió Brassóban.** *Majláth* Gusztáv ő eminenciája ugy látszik nem tartotta elegendőnek a saját gárdáját. Segédcapatokról is gondoskodott. E hó 8-ika óta egy ilyen kiegészítő-csapat villogtatja a „szellem” fegyvereit Brassóban, a reverendás gárda nagy örömeire, ellenben a reverendás gárda busszuságára minden jóislésű embernek. Három jezsuita szónokol naponta háromszor is a plébánia templomában, s hirdeti a keresztényi szeretet ilyenformán, hogy:

„Minden magyar, aki nem katolikus és nem néppárti, egyenesen a pokolba kerül”, s „aki gyermekeit állami iskolába járattja, annak számára nincs abszolúció, az menthetetlenül elkarhozik”.

Es hogy ez az üdvös misszió annál hatásosabb legyen, a csuhás sereg nem elégedett meg a szószókkal. Beült a gyóntatószékbe is. Hogy itt milyen irányban folyik a misszió, arra legyen elég a következő eset. E sorok írójához a legnagyobb felháborodással jött panaszra egy róm. katolikus uri nő. Tizenkét éves leányát a többi iskolás lányokkal együtt a hitoktató az egyik jezsuitához küldte, hogy az áldozás előtt a gyóntást annál végezze el. A leányka sirva ment haza a templomból. Anyja faggatására végre elmondta, hogy a gyóntató barát a legförtelmesebb kérdéseket intézte hozzá s midőn a leány a szemérmetlen aljas kérdésekre nem akart igennel felelni, megveréssel fenyegette. Az eredmény az lett, hogy az anya nem engedte leányát másnap az áldozáshoz, s kijelentette, hogy nem fogja többé lábát katolikus templomba betenni. Ime, a huszadik század lelkipásztorkodásának gyümölcse.

— **A mama elutazott.** A fővárosból írják az alábbi megható történetet: A Nagymező-utcában tegnap egy csapat vidám iskolásgyerek tolongott és a *Szünidei Gyermektelep-Egyesületnek* buzgó emberei örvendő arccal osztályozgatták őket, mielőtt utnak meneszthetnék a kis csapatot a szabad mezők, az árnyékos erdők felé. De az utolsó készülődések vig hangulatát csakhamar egy különös pár érkezése zavarta meg. Egy félkezű ember volt és egy beesett mellű, fakó arcszínű asszony. Mindkettőjük ruhája kopott voltában is letűnt jómódu évekről beszélt, de az asszony ziháló lélekzete azt mutatta, hogy a jövőben már csak rövid napok várnak rá... Az asszony gyöngye hangon szólott:

— Uraim, amint látják, én már csak néhány napig élek még. A férjem pedig nyomorék, nem dolgozhatnék, még ha akadna is munkája... Oda-haza két kis gyermekem van és megőrjít az a gondolat, hogy ők végignézzék az én halálos vergődésemet. Uraim, könyörüljenek rajtam! Vigyék el a gyermekeimet magukkal. Csak addig tartsák ott őket, amíg meghalok, aztán mondják meg nekik, hogy — a mama elutazott.

A bizottság elszomorodva nézett a szegény asszonyra, aztán az asztalon fekvő rubrikákba vetett egy komor pillantást; — minden hely be volt töltve már, sőt kétszázötven gyermekkel többet is vettek fel, mint amennyire pénzük lett volna. De a következő pillanatban az irgalom győzött a rideg számvetésen és most már a két gyermek kövér pázsiton fog hancurozni addig, amíg a mama elutazik. — A humanus egyesületnek most tizenkétezer korona deficitje van, mert nem tudott elzárkózni keményszívéen a temérdek kétségbeesett kérelmező elől.

— **Különös követség.** Pétervárról jelentik, hogy a napokban érkezik oda a tibeti dalai láma követsége. Első ízben történik, hogy a dalai láma valamely európai udvarhoz követséget küld.

— **Az izraelita hitközség közgyűlése.** Az aradi izraelita hitközség ma délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az alapszabályokon tettek némi módosításokat.

— **Az asszony miatt.** *Kisjenőről* írja tudósítónk, hogy *Erdőhegyen* ma reggel *Biró Dani* jómódu fiatal gazda öngyilkosságot követett el. *Biró* néhány héttel ezelőtt elhagyta fiatal felesége, magával vivén kis gyermeküket. *Biró Dani*, ki feleségét nagyon szerette, mindent elkövetett, hogy az asszonyt visszatérésre bírja. Azonban ez hajthatatlan maradt. A menyecske makacssága annyira bántotta a szerelmes embert, hogy ma reggel öngyilkossági szándékkal a háza udvarán levő *kutba ugrott*, ahonnan halva huzták ki.

— **Egy fizetésképtelenség okai.** Ujpesten fizetésképtelen lett egy kis divatárus. Évekkel ezelőtt, a mikor senki sem ismerte a nevét, csak a legközelebbi szomszédok, jól folyt a kis bolt dolga. Vagyont is szerzett már a kis divatárus. Egyszerre a hír szárnyára vette a boltos nevét. Széles e hazában hetekig beszéltek a szerencsétlenségéről. A leánya bünbe esett. Megejtette az unokafivére, egy szigorló orvos, a ki a szobauruk volt. Aztán megszületett a bünben fogant magzat. A nagyanyja, a boltos felesége a megfuiadt magzatot a Dunába vetette. Egy mezei ór észrevette az öreg asszonyt, a csecsemőt kihalásztta és az asszony a kórházba került. Napokig azt hitték, hogy a halott csecsemő az ő gyermeke volt. Végre az orvosok konstataáltak, hogy nem ő az anya, hanem a tulajdon leánya, a hajadon Paula. A törvényszék elé került az egész család. A bünbe esett leány, a csábító unokatestvér és az öreg asszony, a ki, hogy a leánya hírét megmentse, magára vett mindent. Az esküdteket meghatotta a vádlottak vezeklése. Nem kutatták, hogy ki ölte meg a csecsemőt és a vádlottakat fölmentették. A szigorló orvos ott a törvény előtt fogadta meg, hogy jóváteszi bünét és feleségül veszi a szerencsétlen Paulát. Am megszegte a szavát. Más leány lett a jegyese. Paula öngyilkos kísérletét meghiusították testvérei. Híres lett a család, de ez volt az átkuk. Az öreg divatárus boltját elkerülték a vevők és *Sonnenberg Adolf* tegnap bejelentette

hitelezőinek, hogy fizetésképtelen lett. A mi pénze volt, az ráment a bünpör költségeire.

— **A német helyesírás.** Berlinből jelentik, hogy ott tegnapelőtt ült össze gróf *Posadovszky* államtitkár elnökielte alatt az a konferencia, melynek célja a német *egységes* helyesírás megállapítása. Az elnöklő államtitkár megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a szövetségtanács óhaja, hogy az egységes német birodalomban a helyesírás is egységes legyen. A konferencián az osztrák kormány képviselőjében dr. *Huemer* udvari tanácsos vesz részt.

— **A resicai sztrájk vége.** Ma reggel 6 órakor az összes munkások az összes üzemeknél az ellenőrzési bárca és a törvényes délutáni munkaszünet fél 4 és 4 óra közt elismerésével megkezdte a munkát. A sztrájk ezzel véget ért.

— **Rohrer Jánost elfogták.** Budapestről írják: Elkövetkeztek a megtorlás napjai. A rendőri fogház uri külsejű tolvajokat, csalókat őriz, a kik — egyideig legalább — nem halászhatnak a mások zsebében. *Rohrer János* is ezek közül való. Valamikor postatiszt volt, sikkasztott és őt esztendőre *Ilavára* vitték. Kiszabadulása után pénzbeszedője lett a *Zsolnay-cégnek* és miután apránként háromezer forintot elkezelt, megszökött. Am a pénz elfogyott és *Rohrer* bünbánón bár, de ismét zár alá került. Második büntetésének elszövése után már nem tudott tisztességes kenyérhez jutni. Uri küljét megőrizte ugyan, de lelkében a becsületes szándéknak egy atomja sem maradt. Pénzközvetítő irodát nyitott pajtásával, a hetekkel ezelőtt letartóztatott szélhámos *Kovács-Kohn Sándorral* az *Izabella-utcában*. A ki kölcsönt akart mindenkinek megígérték, hogy megszerzik, csak egy kis eljárási előlegot kértek. Az előlegeket az ismert minta szerint nem adták vissza és a ki a kölcsönt sürgette, azt egyszerűen kinevették. Az utóbbi napokban egymást érték a följelentések *Rohrer* és *Kohn-Kovács* ellen. Az utóbbi letartóztatták, de *Rohrer* egy ideig még csak tudott védekezni. Tegnap azonban újabb följelentést tettek ellene és a visszaeső bünös már hiába tagadott. Letartóztatták és ma délben a zöld kocsin átvitték a vizsgálóbíróhoz.

— **A lengyel szélhámos.** *Lovag Koritovszky* *Mora Szilárd*, a szélhámos lengyel tegnap délután a budapesti rendőrfőkapitányság fogházának a lakója. A szép szőke fiu természetesen igen rosszul érzi magát a szűk és sötét cellában. Egész éjszaka ébren volt, egyre panaszkolta, hogy milyen halálianok *Marsovsky* főmérnök és *Halász Zoltán* földbirtokos. Hónapokon keresztül tömérdek pénzt szereztem nekik s mikor fizetésre került a sor, akkor ellenem fordulnak. Reggel felé papírost kért és levelet írt a fiatal *Potocky grófnak*, a ki mostanában lakótársa volt. A levele végében ezt írta:

— Beszélj *Marsovskyval* és az ügyvédemmel. Ha nem jöhetsz el személyesen, úgy írjál. A címem: *Zrinyi-utca 2. II. emelet 5.*

A vizsgálatot vezető rendőrtiszt *Koritovszkyt* ma reggel újból kihallgatta. A lengyel hevesen tiltakozik a följelentés vádjá ellen. A rendőrség előtt persze nem használ sokat a védekezése, de nem lehetetlen, hogy a törvényszék szabadon bocsájtja. Lehetséges ugyanis, hogy a följelentők kára akár egyezés útján, akár pedig *Koritovszky* barátainak közbenjárásával nagyrészt megtérül és ebben az esetben *Koritovszky* úgy jár, mint már számtalanszor megtörtént, tudniillik visszavonják az ellene emelt vádat.

— **Tizenötéves orgazda.** Az aradi törvényszék fogházába ma egy tizenötéves fiut zártak be, aki orgazdaság miatt rárótt büntetésének leülését kezdte meg. *Schlesinger* Miksának hívják a fiatal bünöst, aki feje volt egy aradi tolvajbandának, melyet a rendőrség a múlt hónapokban fedezett fel.

— **Különös eset.** *Londonból* írják: *Pryce* itteni festő tizenhat éves leánya, *Pryce Maud*, a múlt szerdán korán reggel kerékpáron kiment

a szabadba. Szülői hiába várták vissza, nem jött. Délután azután a rendőrségre mentek, a hol bejelentették leányuk eltűnését, azonkívül pedig a lapokban hirdetést tettek közé, kérve mindenkit, hogy a ki látta leányukat, adjon róla fölvilágosítást. Ugyanaznap azonban egy másik közlemény is megjelent a lapokban. A cikkely elmondotta, hogy előtte való nap *Londonból* mintegy ötven kilométernyire az országúton elegáns fiatal kerékpározó leányt találtak, a ki tétovázva állott s kérdezősködött, hogy merre menjen. Egy embernek feltűnt a leány zavarra s megkérdezte, hogy kicsoda. A leány azonban nem tudta sem a nevét, sem a lakását megmondani, sőt arra a kérdésre sem tudott válaszolni, honnan jött és hova akart menni. A parasztember erre azt hitte, hogy örültel van dolga, elvezette tehát a leányt egy közeli szanatoriumba, ahol átadta a főápolónőnek. A fiatal leány ekkor panaszkodott, hogy nagyon éhes, mire enni adtak neki, aztán lefeküdték. Mintegy öt orahosszáig aludt s a mikor fölébredt, az orvos megvizsgálta s tudakolta, hogy kicsoda. Hiába volt azonban minden kérdezősködés, faggatás, a válasz mindig az volt: *nem tudom*. Valóban nem is tudta, mert teljesen elveszítette emlékezőtehetségét. *Pryce* festő, a mikor a cikket olvasta, feleségével együtt a szanatoriumba sietett, a hol ráismert leányára. A leány azonban nem ismerte meg a szülőit, sem a család többi tagját, a kik időközben szintén odaérkeztek. Az anya kétségbeesetten mondogatta leányának, hogy ő az anyja, elmondott neki ezer apróságot, a mire emlékeznie kell, de *Pryce Maud* csak vállat vont és mosolyogva válaszolt:

— Ertem, hogy mit mond, asszonyom, azt mondja, hogy én az én anyám. Homályosan emlékszem is, hogy láttam már valahol. Ha én azt állítja, hogy a leánya vagyok, úgy kell, hogy legyen, de én nem emlékszem semmire.

A szülők hazavitték leányukat, a ki még szobáját sem ismerte meg, a hol éveken át lakott. Minden új volt neki s mindent elfelejtett, csak a beszédet és az olvasást nem. A hírlapokban elolvasta a saját történetét, de semmire sem tudott visszaemlékezni, csak azokra a dolgokra, a melyek a szanatoriumban történt fölébredése után történtek vele. A leányt sok orvos megvizsgálta, de segíteni egy sem tud rajta s azt sem tudják megmondani, hogy mitől homályosodott el elméje.

— **Kirágta szemét a disznó.** A szülői gondatlanságnak áldozatul esett *Szabadkán* egy három éves kis leány. *Ziggyarev* Máté felesége tiz éves fiára bizta két kisebb gyermekét és a városba ment. Később a tiz éves fiu elment hazulról, otthon hagyva két kis testvérét. A fiu kivitte kis hugát a konyhába és játszott vele egy ideig, azután magára hagyta, kiment az udvarra és nyitva hagyta az ajtót. A nyitott ajtón át bement a sertés a konyhába és mint-hogy ételt nem talált, a földön heverő kis leánynak rontott, feldöntötte és össze-vissza harapdálta. A szegény teremtesnek jobb szemét teljesen kirágta, orrát és állát is megkezdte; nemcsak a felsőbört, hanem husdarabokat harapott le. A nagy sirásra beszaladt a fiu a konyhába és eszméletlen állapotban, vértócsában találta Mária hugát, mellette futkosott a sertés és rácsalta a leharapott hust. Időközben hazaérkezett a tiz éves fiu is, aki a történeteket látva, a szomszédba futott, hogy elmondja az esetet. A szomszéd értesítette a rendőrséget és az ügyeletes rendőrbiztos nyomban kiment a helyszínre a mentőkkel. Utközben találkoztak az idősebb fiuval, aki kis hugát vitte karján, a rendőrségre akart menni. Feltették a mentőkocsira is kivitték a kórházba. Az életveszélyes sebeket a gyöngye kis csecsemő aligha fogja kibeverni. A gondatlan szülők ellen a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Ujtás!** *Honisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiái tag műtermében *Szabadság-tér 16.,* (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vasár- és ünneppalán eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **A nagyérdemű közönséget** tisztelettel értesítjük, hogy *Nádler* Lajos női divat üzletében a szokásos leltározás kezdetét vevén, a leltározás egész tartama alatt, mint minden év ezen szakában, a tulterhelt raktár cikkei lehetőségig mérsékelt árakon árusíttatnak. Különösen felhívjuk a közönség figyelmét szőnyeg, függöny és ágysterítő, valamint női és férfi divat nagyraktára.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Az idény Rohits-fürdőn** Mint minden évben, úgy idén is nagy élénkség uralkodik a jeles fekvésű *Rohits-fürdőn* s mint értesülünk, a bejelentések lakások iránt még egyre folynak, úgy, hogy ez idén különösen élénk szezon ígérkezik. Az időjárás eddig egyforma enyhe volt. Az igazgatóság a vendégek szórakoztatására minden lehetőt elkövetett. Az idegenek névsorába eddig a következő ismert nevekkel találkozunk: *Ráth* v. b. t. tanácsos gróf *Széchenyi* Manó, volt miniszter, *Matuska* Péter Budapest főváros polgármestere stb. stb.

Börtönből az örültek házába.

(Egy vesszedelmes betörőről.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 20

Reichelt Pál neve úgy Magyarországon, mint Ausztriában és Németországban eléggé ismeretes a rendőrség előtt. Számtalan betörés és lopás fűződik a jeles firma nevéhez s több ízben szökött meg már, úgy a börtönből, mint az örültek házából. Most végre ártalmatlanná tették egy időre. Hogy mennyire, az bizonytalan, mert még eddig mindig sikerült neki fogóságából megszöknie. E hirneves betörő viselt dolgai pathologiai szempontból is nagyon érdekesek.

Németországban hétszer volt elzárva külföldi betörésekért, míg végre a brémai örültek házába internálták, innen azonban megszökött s gyalogszerrel Bécsbe érkezett, hol ismét több betörést követett el. A törvényszéki orvosok véleménye alapján örültek nyilvánították s az alsó-ausztriai tartományi tébolydába zárták, honnan rövidesen ismét megszökött.

Tizennégy nappal később Budapesten betört az izraelita árvaházba. Egy rendőr észrevette a betörést s a tettest üldözőbe vette. A mint a rendőr elakarta fogni, *Reichelt* revolvert rántott elő s azzal a rendőr állát keresztül lötte.

A lövés zajára összefutott embereknek sikerült a betörőt elfogni. Budapesten ismét az örültek házába csuktak, de mint a többi helyről, csakhamar innen is megszökött.

Pár nappal később megint Bécsben akarták letartóztatni. Ez alkalommal a rendőrt egy késsel életveszélyesen megsebezte. Azóta a bécsi tartományi fogházban van. Kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy kényszerűen van betöréseket követni el, miután nem kap sehol sem munkát s így nem ő, hanem a társadalom oka az ő büneinek, s legnagyobb kívánsága, hogy neve *Bresci* neve mellé kerüljön.

Bécsi előkelő orvosszakértők szerint *Reichelt* időleges örültségben szenved s mániája a rablás.

Ezen vélemény alapján a többszörös betörőt ismét az örültek házába zárták s most erősen őrzik, nehogy erőt vegyen rajta egy másik mániája: a szökés.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Esküdtszéki tárgyalás éjjel.** *Körmives* István és társainak, a *gyoroki* gyilkosok bűnügyének tárgyalását immár másodszor félbeszakította az esküdtbíróóság. A február havi ülészakaról le kellett venni az ügyet, mert *Asztalos* Ist-

ván vádlott nem jelent meg. Ugyanezért kellett ma is elnapolni a reggel 9 órára kitűzött főtárgyalást. A bíróság így táviratilag hagyta meg a vingai csendőrségnek, hogy *Asztalos* vezesse elő. A tárgyalást így egy nappal később pénteken kezdik s miután a kitűzött két nap helyére a törvényszéknek egy nap áll rendelkezésére a körülményt, hogy a bűnperben öt ügyvéd szerepel, a tárgyalás valószínűleg *bele fog nyulni az éjszakába*, miután szombaton reggelre más ügy van tárgyalásra kitűzve. A holnapi tárgyalásra a bíróság így alakult: *Fábián* László dr. kir. ítélőtáblai bíró elnök, *Radány* Dezső dr. és *Nagy* József szavazó bíró, *Seress* Barna jegyző, *Meszlényi* Antal dr. kir. ügyész. A vádlottakat *Krátliz* Lajos dr., *Kertész* Miksa dr., *Parec* Béla dr. és *Sugár* Jenő dr. ügyvédek védik.

§ **Takács Zoltán bandája.** Rövid tárgyalás volt ma a budapesti törvényszék előtt *Takács* Zoltán ügyében. A mint *Lenk* elnök megnyitotta a tárgyalást, elsőnek *Stuhr* Fülöpöt, a szelevényi gazdag földmivest hallgatják ki. Elmondja, hogy 14 gyermeke és 380 hold földje van egy tagban. A vádra nézve kijelenti, hogy ártatlannak érzi magát. Semmi része nem volt a bankóhamisításban, Oravetzért több váltót zsrált s ezért fordult meg gyakran Oravetz házában. Fogalma sincs róla, hogy miképp került gyanúba. *Takács* szintén azt vallja, hogy *Stuhr* Fülöpöt nem látta soha. Az elnök további faggatására *Takács* elkeseredetten kiáltja: — *Hát jól van, láttam, segített bankót hamisítani.*

Az elnök: Ne csináljon itt szcénákat, viselje magát tisztességesen.

Takács (csaknem síró hangon): Nagyságos elnök ur, csak nem követhetem el még azt az istentelen bünt is, hogy ártatlan emberekre rávalljak.

Ezután *Szilágyi* Albert és *Csaplár* Péter vádlottak jöttek sorra, kiknek jelentéktelen vallomásai után a mai tárgyalást berekesztették.

§ **Sóvágó Jánost elítélték.** *Debrecenből* telegrafálják: A törvényszék három napi tárgyalás után az esküdtek marasztaló verdiktje alapján *Sóvágó* János hirhedt rablóvezért a *Pallag-pusztán* elkövetett rablás kísérleteért *ötödfél esztendői fegyházra* ítélte. *Sóvágó* már kétszer kötél általi halálra volt ítélve, de a halálos ítéleteket a kuria mindkétszer megsemmisítette.

NAPIREND.

Június 21. Péntek. Róm. kath. naptár: Alajos, Olga — Protestáns naptár: Alajos, Olga. — Görög-keleti naptár (június 8.): Teodór. — A nap két 3 óra 47 percor, nyugszik 7 óra 13 percor. — A hold két 9 óra 24 percor, nyugszik 10 óra 31 percor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 759.5 milliméter, délután 2 órakor 758.3 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 16.7, délután 2 órakor C° + 22.4. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor N. 5. délután 2 órakor N. 6. — Felhőzet reggel 7 órakor félderült, délután 2 órakor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjósítás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirati szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, helyenként csapadék, délen csapadék.

Szabadságsaroi emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Breklye-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Június 22. Csanádvarmegye gazdaközönségének táncmulatsága Mezőhegyesen (Kaszinó).

Június 23. Az Aradi Nemzeti Szövetség közgyűlése. — Az aradi vas- és fémmunkások szakegyületének júniálisa (Csálai erdő.) — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak gyűlésterme.) — Az aradi iparosifjak önképző-egyletének műkedvelői előadásai egybekötött táncmulatsága (Arená-épület.) — A kisjenői izraelita népiskola növendékeinek júniálisa (Háda erdő.) — Az aradvidéki iparegyesület alakuló közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városház.)

Június 24. Országos polgármester-kongresszus Aradon.

Június 27. Hegyközségi gyűlés Paulison délelőtt 8 órakor.

Június 29. Az öreg munkaképtelen elaggott iparosokat segélyező Rudolf-asztaltársaság júniálisa (Csálai erdő.)

Június 30. Az aradi kőműves segédmunkások önképző szakegyületének júniálisa (Csálai erdő.)

Július 1. Az aradi királyi főgymnasium VIII. osztályát végzett ifjúságának táncmulatsága (Városliget.)

Július 7. Az aradi kőműves segédmunkások szakegyületének júniálisa (Csálai erdő.)

Július 15. A magyarországi Minorita-káptalan nagygyűlése.

KOZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

— **Tejszövetkezet Eleken.** Vasárnap délután új tejszövetkezet alakult meg *Eleken*. Az alakuló közgyűlésen *Sirbán* János miniszteri kiküldött, *Blaskovics* képviselő és a temesvári köpöni tejszövetkezet elnöke is résztvettek. A gyűlésen megválasztották a tejszövetkezet igazgatóságát, melynek tagjai lettek *Braun* Ferenc, *Hirsman* József, *Wittmann* József, *Reisz* György, *Hammer* Boldizsár, ifj. *Hámmer* György, *Zöllner* József, *Zielbauer* József, *Zielbauer* Ferenc. Pótvizsgáló tagok: *Ament* Antal, *Maller* Ferenc, és *Reisz* György.

— **Hegyközségi ülés.** A paulisi hegyközség e hó 27-én délelőtt 8 órakor *Nyáry* Béla hegykapitány elnöklése alatt rendkívüli hegyközségi közgyűlést tart, melyen *viharaggák* felállítására tárgyalást hoznak határozatot.

— **Bécsi vágómarhavasár.** (Telefon-jelentés.) Felhajtás borjukban 4488, élő disznó 2374, leölt disznó 998, élő juh 1357, leölt juh 162, bárány 370 darab. Árak élő borju 64—164 korona, leölt borju 72—120 korona, juh 53 korona száz kilogrammonként.

— **Fizetésektelelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelelenségeket jelenti: *Virányi* J. Imre kereskedő *Budapest*. — *Sonnenberg* Adolf kereskedő, *Ujpest*. — *Sigal* Zsigmond ruhakereskedő, *Lemberg*. — *Mazanek* F. Adolf kereskedő cég, *Brassó*. — *Knott* Vilmos kereskedő, *Dunawetz*. — *Sindzinski* István pék, *Lemberg*. — *Wilnkler* Gyula bejegyzett kereskedő (hagyatéka) *Budapest* (Dávid-utca 2. sz.) — *Janosch* Károly esernyőkészítő *Bécs*.

Budapesti ár- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 20.

Délitözsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv mérsékelt. Kedvező irányzat mellett 18,000 métermázsa mérsékelt forgalomban, 5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonafélékben csekélyebb forgalom. Időjárás száraz.

Zárul 12 órakor:

Buza júniusra	—
Buza októberre	8.11— 8.12
Rozs októberre	6.90— 6.91
Zab októberre	6.36— 6.37
Tengeri júniusra	—
Tengeri júliusra	5.46— 5.47
Repce augusztusra	13.10—13.20

Zárul 5 órakor:

Buza júniusra	8.13— 8.14
Buza októberre	8.18— 8.19
Rozs októberre	6.91— 6.92
Zab októberre	6.39— 6.40
Tengeri júniusra	—
Tengeri júliusra	5.43— 5.44
Repce augusztusra	13.10—13.20

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	667.75
Magyar hitelrészvény	672.50
Leszámitóbank részvény	426.—
Ríma-Murányi vasmű részvény	478.—
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	660.—
Közúti vasút	585.—
Városi villamos vasút részvény	295.—

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.13	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 3.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsin délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnág este 6.35	Személyvonat este 3.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 3.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbeséről sv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbeség sv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, június 20.

Magyar aranyárjádék 40/0	118.20
Magyar koronárjádék 40/0	92.90
Magyar arany 41/20/0	120.75
Magyar ezüst 41/20/0	100.—
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	92.—
Magyar italmegváltási kötvény	99.80
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	173.50
Tiszaszályoszi és szegedi kölcsön	144.50
Osztrák papírjádék	98.—
Osztrák járadék ezüst	98.—
Osztrák járadék arany	117.60
Koronárjádék	95.50
1860-iki államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	1670.—
Magyar hitelbank részvény	688.—
Osztrák hitelbank részvény	664.75
Osztrák-magyar államvasut	659.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi márka	117.47
London	239.85
Páris	95.12

CSARNOK.

Utvesztőben.

Irta: Hevesiné-Sikor Margit.

Eppen kukoricatöréskor volt, szép, holdvilágos éjjelen, mikor a szegény fiatal Csajtiné megint a külső korcsma táját kerülgette, hogy a korhely urát valahogy szépszerével haza csalogassa.

Amint elsurrant a Kardosék háza előtt, hát valami keserves nyöszörgés üti meg a fülét, mintha valami emberi lélek kinlódna odabenn az utcán szobában. Megállt az ablak alatt és lélekzetét visszafogva, hallgatózott. Csakugyan valami baj eshetett odabenn, mert szivresztő hangon nyögött, vagy inkább sóhajtott valaki, de mikor ő véletlenül meglökte könyökével az ablaktáblát, hirtelen csend lett és nagysokára hallatszott ismét a nyögés, de olyan elfojtott, tompa hangon, mintha párnával tartanak betömve a nyöszörgő ajkat.

— Mi lehet ez? — tündődött magában a menyecske, — Csak nem gyilkolnak itt benn valakit? Az a fiatal, szép szőke kisasszony lakik itt, akit az a szemüveges ur hozott a nyáron magával valahonnan messziről, külföldről. De hát attól hiába is kérdezné, mi baja, felelni se tudna magyarul.

— Talán beteg, — nyugtatta meg magát, — aztán, mert nincs senkije, akinek panaszkodjék, hát magában nyöszörög. És azzal tovább ment.

A „Külsőben“ nagy zajjal mulatott 2--3 korhely fráter. Nagyokat ittak és durva élceket csapkodtak egymáshoz, torokszakadtából nevettek.

A fiatal asszony egy darabig elnézegette duhaj urát, a piszkos, szurtos ablakon keresztül, aztán félénken bekopogtatott; de a nagy lárma elnyelte azt a csekély neszt. Dobogó szívet bekopogtatott másodszor, kissé hangosabban.

— No, mi az? kiáltott ki egy rekedt hang és Tar Jancsi kidugta vörös fejét az ablakon, aztán hangos röhögéssel fordult vissza a szobába.

— No Csajti, érted jött az asszony! Most csak szedd ám össze magadat és takarogjál, mert megvernek a mosófával!

— A fiatal férj dühbe jött a gunyolódásra és öklét fölemelve, akkorát csapott az ablakra, hogy a megrepedt üvegtábla csörömpölve hullott le és a menyecske megrettenve hátrált és reszkette lapult a piszkos falnak.

— Lódulj innen, — kiáltott ki hozzá megvadulva, — mert ha nem, úgy rajtad találok felejteni a kezemet... hogy...

— Hiszen... hiszen nem azért jöttem én... dadogta ijedten az asszony.

— Hát mi a ménküért?!

— Hát... hát csak azt akarom mondani kigyelmednek... hogy... hogy a Kardoséknál baj van...

— Hát aztán? — kérdezte a férj kihívóan.

— Olyan nyögés hallatszik, mintha emberhalál esnék...

— Mi közöd hozzá?

— Kentek megnézhetnék, mi az? Nem ölik-e meg azt a szőke kisasszonyt, szegényt!

— Ha megölik, megölik. Se üngöm, se gallérom...

— Az enyim se! — mondja rá a menyecske és vállat von.

— No hát akkor ne csaholkodj, hanem eredj haza...

Az asszony mély sóhajttal visszafelé vette az utját és eszébe se jutott volna már a Kardosék háza, ha nem hallja megint azt a kínos nyöszörgést.

— Már csak megnézem, hogy mi lehet! — gondolta magában és benyitott a szűk udvarba.

A holdvilág éppen rávetette fényét a kis pitvarajtóra, ahonnan az utcai szoba bejárása nyílt. Megzörgette, de nem kapott feleletet.

— Hiába zörgetett be kétszer, háromszor, ott benn a szobában olyan halotti csend volt, mintha egy lélek se lakna. Már vissza akart fordulni, mikor a hátulso szobából előjött egy száll alszóknyában az öreg parasztasszony.

— Nyögést hallottam az első szobából, — magyarázta a menyecske, — aztán megakartam nézni, nem esik-e kár valakibe? Nem beteg az a — leányasszony? — kérdezte sugva, mialatt mutatójával odabökött a szomszédajtóra.

— Tudja manó. Én miattam akár elpusztulhat, nem érek rá ajnározni ü kigyelmét, — dörmögött az öreg. A házbér félére ki van fizetve, a többi nem az én gondom. Te is jobban tennéd, ha a magad bajával törődnél, aztán aludnál a vackodba...

— Ugy sem tudnék aludni! — mormogta az asszonyka. És ha már ennyire vagyunk, gyűjje kend, aztán nézzük meg a lakóját. Mégis csak kíváncsi volnék.

— Nehogy bajod essék a nagy kíváncsiságtól, — dűnyögi a vén banya, — majd kihozom a magam kulcsát, ez is nyitja, — legálább lerázlah a nyakamról...

Hirtelen belökte a kulcsát és csikorogva fordult az meg a zárban, mire kitért az ajtó.

Izléses elegáns berendezésű szobája léptek. Az agyag padlót süppedő szőnyeg borította, a kis ablakok előtt pompás, nehéz függöny, dus redőkben. A faragott tükörasztal oldalán a mestergerendával kötött közeli barátság. A nagy majolika virágtartókban egy-egy bokréta őszi rózsza hajtotta le lankadtan a fejét. Minden előkelőséget, illatot lehelt ebben a kis paraszt-szobában, még az alacsony faragott ágyban vergődő leány is, akinek lilimarca eltorzult a fájdalomtól, de nagy, ibolyakék szeméi és hosszú aranyhaja valami sajátságos, igézetes bájt adtak neki.

— Hát magának mi a baja? — kérdezte az öreg asszony és kerges kezébe fogta a nyulánk, fehér kis kezét, mely az ágy szélén lecsüngött — kíváncsian vevén azon szemügyre el nem kékült körmöket.

A fiatal leány elvonta lassan a kezét.

— Semmi! — sugta ércetlen tompa hangon.

— Dehogyan nincs, hiszen az arca is kézöld, mintha fáznék, a homlokát meg kiütötte a forró verejték. A szeme meg szinte ijesztő, amennyire ragyog. A tenyere is véres, ahogy a körmét beleásta. Azt gondolja, engem lóvá tesz? Van ám ez a vén Katinak, ne féljen!

A fiatal leány észre se vette, hogy mély hosszú sóhaj szállt el a kebléből, aztán kimerülten hunyta le rózsaszín szehéjait és elfordult a két kíváncsi asszonytól.

— Már pedig akármi legyenek, ha ennek nagy baja nincs! mondta résztvevően a fiatalabb. Nézze csak asszony néném, hogyan jár a melle, mint a masina. Aztán meg hörög is.

— Elhiszem azt, hisz ide nézz csak! Elakarta magát emészteni az istentelen: kiabált az öregasszony, görcsös ujaiban tartva egy nagy csomó leázott gyufaszálat.

— Mind ilyen az aféle teremtés. Idejön valahonnan a pokolból és mikor már nem tudja, hogy hova legyen, itt emészti el magát, hogy a község pénzéből legyen eltemetve! Jó is volna, ha minden jött-ment itt akarna meghalni! Szaladj csak hamar a doktorért!

A doktor éppen akkor jött haza a bucsuról a szomszéd faluból, meglehetősen pityókás állapotban. Nagy kövér teste esetlenül támolygott ide-oda, szeme izgalmas tűzben égett.

A szegény beteg undorodva fordult el tőle.

— Ho-yan teszi magát! — förmedt rá az öregasszony. Pedig hát ugyis tudjuk, hogy mi fajta!

Hiába kérdezték, vallatták, nem felelt az senkinek, semmit. De ezért a doktor ur kissé akadozó nyelvvvel ugyan, de megállapította a diagnózist: foszfor-mérgezés.

— Hozott is mindjárt a saját patikájából ellenszert és beleerőszakolták a betegbe.

— Ettől mindjárt jobban lesz s pár nap alatt felgyógyul, — biztatta az öreget, aki egykedvűen vont vállat. Bánja is ő, akármit is csinál magának, csak az ő házat ne hozzák szőbeszedbe.

És nyugodtan csukta be az ajtót a vergődő betegre, anélkül, hogy csak egy pohár vizet is nyújtott volna neki.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Június 20 —

Fehér Kereszt szálloda. Jahn Vilmos igazgató Borossebes. — Weisz Bernát kereskedő Bártfa. — Lang Lajos utazó Budapest. — Somogyi Jenő utazó Budapest. — Ottó Rezső utazó Budapest. — Berger József utazó Bécs. — Kauppe Artur utazó Bécs. — Kleinman Herman utazó Bécs. — Deutsch Gusztáv utazó Budapest. — Borsody Jenőné magánzó Budapest. — Dr. Weisz Bernát közjegyző Bártfa. — Wiener Simon utazó Bécs. — Ritscher László utazó Budapest. — Weisz Lipót utazó Temesvár.

Vass Szálloda. Corodini Kornél építész Budapest. — Fischer Mór utazó Budapest. — Gottesmann D. utazó Bécs. — Deutsch Armin utazó Budapest. — Balta Dezső birtokos Battonya. — Grosz Mór utazó Bécs. — Gerő Herman utazó Budapest. — Havas Márton utazó Budapest. — Kell József utazó Bécs. — Beke József utazó Budapest. — Fried Jónás utazó Bécs. — Klein Dániel utazó Brunn. — Robitscnek D. utazó Prága. — Böhm Elek utazó Budapest. — Hausenblas Róbert utazó Prága. — Örléy Géza utazó Budapest. — Krausz I. utazó Bécs. — Green Aladár utazó Bécs. — Erdélyi Viktor hivatalnok Vásárhely. — Petriser János jegyző Seprős. — Argyelán János jegyző Szintye. — Olasz Lajos jegyző Agya. — Schwartz Samu fakereskedő Makó. — Szamos Zsigmond és neje magánzó Déva.

NYILTTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!!

KITÜNŐ ASZTALIVIZ

és

221

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL

Az Aradi Közlöny
nyomdájában

2 szedő és 1 könyvkötő fiu

tanulóul

heti fizetés mellett felvétetik.

256/1901. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a másodrendű törvényhatósági utakon 1901. évben foganatosítandó munkálatok biztosítása iránt folyó évi július hó 1-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: a) Az ötvenesi határba vezető ut homokos kavicscsal való befedésére nézve 300 kor. b) A szent-páli ut homokos kavicscsal való befedésére nézve 300 kor. c) A szeretyházi uton esz közlendő árkolási munkára nézve 100 kor. d) A szent-tamási ut homokos kavicscsal való befedésére nézve 1250 kor. e) a póva düllőbeli ut homokos kavicscsal való befedésére nézve 400 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi június hó 17-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

1935—1901. mp.

Hirdetmény.

A törvényhatósági utadónak 1901. évre vonatkozó egyénekenkénti kivetési lajstromait az 1890. évi I. t.-cz. 23. §-a értelmében 1901. évi június hó 20-tól kezdődő 15 napi közszemlére kiteszem s erről az érdekelteket azzal értesítem, hogy a kivetési lajstromokat a közszemlére kitétel ideje alatt megtekinthetik s az elleni felszólamlásait hozzáam ugyanezen idő alatt benyújthatják.

Arad, 1901. évi június hó 18-án.

Salacz,
kir. tanácsos,
polgármester.

M. kir. államv. üzletvezetőség Aradon.

16310—1901. II. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak piski-petrozsényi vonalán levő Bajesd állomáson egy földszintes al-tiszti laképület, gazdasági udvar, kut, szemét verem és sütőkemencze, a puji állomáson két víztartályu szabványos vízállomási épület, két toldalék épület vízállomási kut és csatornák, a petrozsényi állomáson egy emeletes kezelési és laktanya épület és egy emeletes váltoóálló torony, Petrozsény állomás mellett pedig egy földszintes egyszerű őrház, melléképület őrházi kut és sütő kemencze építési munkáinak előállítására ezenel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok 1901. évi június 27-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének titkárságánál nyújtandók be.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát, tekintet nélkül a pályázás mérvére és az árakra az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A lepecsételt ajánlatok borítékai a következő felirattal látandók el:

„Ajánlat a magy. kir. államvasutak piski-petrozsényi vonalának egyes állomásain szükséges magas építmények előállítására.”

A létesítendő épületek tervei a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafentartása osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a verseny feltétel, szerződési tervezet, ajánlati minta és az árjegyzékek mintái ugyanott 5 korona áron megszereshetők.

Aradon, 1901. június hó 13-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

M. kir. államvasutak üzletv. Aradon.

16621—1901. II. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Arad állomáson létesítendő két rakodó építési és leadási áruraktár bővítési munkáira ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok 1901. évi június hó 28-ának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének titkárságánál nyújtandók be.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1901. évi június hó 27-én déli 12 óráig a ra-

kodókra nézve 1000 kor., az áruraktárra nézve 2000 korona bánatpénzt kell a magy. királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy :z ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Takaréppénztári betétkönyvecskék bánatpénzül el nem fogadtatnak.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok mind a két rendbeli létesítményre együttesen, vagy külön is tehetők.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát, tekintet nélkül a pályázás mérvére és az árakra az üzletvezetőség magának tartja fenn.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat a magy. kir. államvasutak Arad állomásán létesítendő magas építmények előállítására.”

A létesítendő építmények tervei a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a verseny feltétel, szerződési tervezet, ajánlati minta és az árjegyzékek mintái ugyanott 5 korona áron megszereshetők.

Aradon, 1901. évi június hó 15-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomást nem díjazunk.)

Telefon
345.

! Új iparvállalat!

Telefon
345.

FAIX JAQUES

zongora-terme és zongora készítésiműhelye

ARAD, Batthyány-utca 35. sz. (Saját házában.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy több évi működésem után Bécsből, az ott fennálló és legjobb hírnévnek örvendett zongora-termet és zongorakészítési műhelyemet **Aradra áthelyeztem** s igyekezni fogok nyert tapasztalataimat szeretett szülővárosomban kellőképpen érvényesíteni.

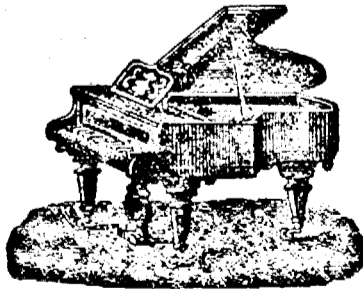
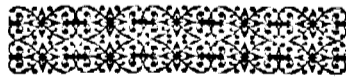
Zongora termemben

ugy saját gyártmányu zongoráim, melyek már Bécsben is általános elismerést keltettek, mint más szolid hírneves zongora-gyártmányok is, mindig készletben raktáron vannak, melyeket versenyképes árak és jótállás mellett elárusítom.

Jól szervezett

zongora-műhelyem

által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy bármilyen előforduló javításokat, mint: bőrözések, garnirungok stb., stb. jótállás mellett elkészítem, ugyszintén régi hosszú zongorákat egészen átalakítom a legújabb „Mignon” mintájára — esetleg régi zongorákat ráfizetés mellett ujakra becserélem. 756

Nagy súlyt fektetek a „zongora hangolásra”, melyet személyesen végzek.

A t. közönség kényelmére

Keppich Zsigmond urat

Andrássy-tér, (Központi-szálloda)

biztam meg a képvisellel, ki mindenről készségesen nyújt felvilágosítást és mindenemű rendelések és javítások fölvetelére és zongorák eladására teljhatalmulag föl van jogosítva, ugyszintén ott, esetleg telefonon is (345. szám) hangolások bejelentendők.

Amidőn új vállalatomat, mely egy nagy hiányt van hitvatva itt pótolni pártfogásába ajánlom, kérem becses bizalmával engem megtisztelni.

Hangolásokat pontosan személyesen végzem.

Spezialista Piano szerkezetekben.

Telefon
345.

A legnehezebb javítások lelkiismeretesen elkészítettnek.

Telefon
345.

Egy a jegyzői s anyakönyvvezetői teendőkben teljesen jártas jegyzői oklevéllel bíró **egyén** Szemlak községnél mint községi **írnok** alkalmazást nyerhet.

Évi fizetése 1000 korona. Melékjöveldelme szorgalmától függ.

Szemlak, 1901. június 20.

Bedrich Lajos, Hay András,
jegyző. 853 bíró.

1714—1901. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Arad sz. kir. város törvényhatósági utjainak építésére, kezelésére és fenntartására 1899. és 1900. években tett kiadásokról és az azok fedezésére szolgáló bevételekről összeállított, a tek. közigazgatási bizottság által tárgyalt és helyesnek talált zárszámadás a folyó hó 15-től 30-ig hivatalomban közszemlére kitétetik, mely ellen ez idő alatt egyesek írásban felszólalhatnak s felszólalásukat hozzám benyújthatják.

Arad, 1901. évi június hó 12-én.

Salacz,
kir. tanácsos.
polgármester.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

80356—22642. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhirre tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson f. évi június hó
Bpest ny. p. u. 27-én d. u. 3 óra
Budapest, 1901. évi május hó
21-én.

Az igazgatóság.

XXII. Magyar kir. jótékonyczélú államsorsjáték

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona.

Huzás már e hónap 28-án.

Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem Ő császári és apostoli királyi Felsege f. é. május 1-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározása folytán akként fog felosztani, hogy: 1. a vagyontalan Állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótékonyági egyesület (Budapest, Baross-utca 67. szám), 3. a Nyitra és vidéki szegénységélyző keresztény nőegylet, 4. a pozsonyi „Stefánia“-árvaház, 5. az általános (budapesti) egyetemi segélyegylet, 6. a katolikus munkásnőket védő egyesület, 7. a budapesti tanítók segélyegylete, 8. a „Szent-Vitus“-ról nevezett horvát vakok-intézete, 9. a budapesti önkéntes mentőegyesület, 10. a budapesti „Fröbel“-nőegylet egy-egy tized részében részesíttessenek.

Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten, valamennyi posta-, adó-, vám- és söhivatalnál, vasuti állomásokon s a legtöbb dohány-tözsdeben és váltóüzletben. 353
Budapesten, 1901. évi május hó 28-án.

A m. kir. lottójövedéki igazgatóság.

7825—1901.

Hirdetmény.

Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t.-cz. 3. §-a alapján kereskedelmi miniszter önméltósága a következőket rendelte el:

„Robbanékony áruknak a szállítási eszközökből való kirakása

és hazaszállítása vásárnapokon, valamint Szent-István napján, egész napon át végezhető.“

„A kézi zálogüzletekben a zálogtárgyak bezálogosítása és kiváltása vásárnapokon déli 12 óráig végezhető.“

Jelen rendelet a kihirdetés napján életbe lép.

Arad, 1901. június hó 10-én.

Sarlot,
főkapitány.

GLÜCK JÓZSEF szoba-kárpitozás

és menyezetek gipszutánzatu dombormű diszítéseinek vállalata
Aradon. Telefon 278.

A mai kor igényeinek megfelelően, az eddig gyakorolt szobafestés és mázolás munkán kívül elvállalok

szoba-kárpitozást, és a menyezetek

gipsz-utánzatu (Papier-Masche és Xylogenit-Stuck)

diszítéseket is, mely célra e szakmában tökéletesen képzett munkásokat tartok, tehát munkáimért teljes felelősséget vállalhatok.

A midőn a n. é. közönség eddig irántam tanúsított nagybecsű bizalmát és támogatását megköszönöm, kérem azt részemre továbbra is fentartani és becses megrendelésével kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

GLÜCK JÓZSEF,

szobafestő és mázoló

Arad, József-főhercegut 7. 671

Árlejtési hirdetmény.

Szemlak község előljárósága ezennel közhirre teszi, miszerint a szemlaki község-ház javítására 1748 korona 57 fillér engedélyeztetett.

Miért is felhivatnak mindazon vállalkozók, a kik ezen munkálat teljesítését elvállalni óhajtják, hogy az 1901. évi július hó 4-én d. e. 10 órakor tartandó versenytárgyalásra jelenjenek meg, vagy pedig írásbeli ajánlatukat tegyék meg.

Az árlejtési feltételek alólírott előljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szemlak, 1901. június 20.

Bedrich Lajos, Hay András,
jegyző. 852 bíró.

272—2. P. V. szhoz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járás mint hagyatéki tekintetes bíróságnak 1901. évi P. V. 272—2. számú végzése nyomán ezennel közhirre tétetik: miszerint a néh. Dinter József mű és kereskedelmi kertész aradi volt lakos hagyatékában 23 tételtől 33 tételig bezárolag leltározott a Dezső-utca 12. és 14. sor számok alatti telkeken találtató üvegházi disznóvények, különféle gyümölcs, fenyő és diszfa csemeték, diszibokrok, kerti eszközök, üvegházi anyagok sat. f. évi június 28-án d. u. 2³/₄ órakor a helyszínén Arad bv. Dezső-utca 12. illetve 14. sz. alatt önkéntes nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett el és átadatnak.

Kelt Aradon, 1901. évi június 20-án.

851 Simon Gábor,
leltározó jegyző min
kiküldött.

Huzás már kedden,

1901 Junius 25-én.

Főnyeremény

30.000 korona értékű.

Concordia sorsjegyek
á 1 korona.

Ajánlja:

Az Aradi ipar- és népbank és
Wallfisch Ármin

ARADON.